

FONDAT
27 mai 1992
Nr. 4-5 (531-532)
5 martie 2011
Prețul 2 lei

Oastea Moldovei

PUBlicație EDITATĂ DE MINISTERUL APĂRĂRII AL REPUBLICII MOLDOVA

oasteamoldovei@army.md

Ziua Memoriei eroilor

MESAJUL
ministrului Apărării
Vitalie Marinuța
cu ocazia Zilei Memoriei

Stimați participanți
ai conflictului armat pentru apă-
rarea integrității teritoriale
și independenței R. Moldova,

Comemorarea zilei de 2 martie marchează un episod dureros în istoria națională, pe care conștiința publică și memoria noastră colectivă nu trebuie nici să-l ascundă, nici să-l falsifice, nici să-i diminueze semnificațiile.

În opinia mea, o națiune care se respectă își cinstește și își omagiază actele istorice și pe făuritorii lor. Prin urmare, ziua de 2 martie, declarată la nivel de stat Ziua Memoriei celor căzuți în conflictul armat pentru apărarea integrității teritoriale și independenței R. Moldova, trebuie să reprezinte un moment de reflecție pentru noi toți. Un moment de reflecție și un prilej de a medita asupra consecințelor sale tragice, asupra noțiunii de patriotism și devotamentului față de țara și poporul din care facem parte.

Comemorarea celor căzuți în conflictul armat este de asemenea un tribut de recunoștință față de văduvele care și-au pierdut soții, precum și participanții care au supraviețuit în conflictul armat. În calitate de ministru al Apărării, vă asigur că veteranii conflictului armat și văduvele celor care au căzut pe câmpul de luptă vor găsi întotdeauna atenția necesară din partea Ministerului Apărării.

Efectivul Armatei Naționale își pleacă fruntea în memoria patrioților care au manifestat în condiții nespuse de grele bărbăție și curaj. Patriotismul înaintașilor constituie o adevărată școală a vieții pentru generația tânără, care are acum toate șansele de a prelua ștafeta de edificare a unui stat unitar și democratic.

Mă închin în memoria celor căzuți pe câmpul de luptă, iar veteranilor conflictului armat pentru apărarea integrității teritoriale și independenței R. Moldova le doresc multă sănătate și numai succese de acum înainte.

2 martie rămîne cea mai tragică zi din istoria Republicii Moldova. Anume pe 2 martie 1992 a început războiul de pe Nistru. Deși anul acesta se împlinesc deja 19 ani de la declanșarea conflictului transnistrean, evenimentele tragice din acele timpuri nu sînt uitate. Militarii păstrează memoria celui război în sufletele și în inimile lor.

Citiți pag. 4

Abonați-vă la "Oastea Moldovei"! Indice de abonare: 76946

LITUANIA A NUMIT UN NOU ATAȘAT MILITAR PENTRU REPUBLICA MOLDOVA

Ministrul Apărării Vitalie Marinuța a primit la sediul Ministerului Apărării vizita de lucru a ambasadorului Lituaniei, Violeta Motulaite, care l-a prezentat pe colonelul Sigitas Butkus cu ocazia acreditării în funcția de atașat militar al Lituaniei în Republica Moldova.

Ministrul Apărării l-a felicitat pe colonelul Sigitas Butkus cu ocazia desemnării sale în funcția respectivă și s-a arătat convins că numirea sa va impulsiona relațiile militare bilaterale.

„Relațiile de prietenie între R. Moldova și Lituania sînt o premisă bună pentru dezvoltarea colaborării bilaterale pe principiul egalității și respectului reciproc. Am convingerea că odată cu numirea noului atașat militar vom identifica mecanismele necesare pentru o cooperare mai dinamică în viitor”, a accentuat ministrul Apărării. „Totodată, apreciez înalt activitatea fostului atașat militar, care a contribuit semnificativ în perioada mandatului său la o serie de activități pe dimensiunea bilaterală și a cooperării cu Alianța Nord-Atlantică, în calitatea ambasadei Lituaniei ca punct de contact NATO pentru Moldova în anul 2010”.

Ambasadorul Lituaniei a remarcat

nivelul înalt al colaborării militare dintre cele două state și a menționat că țara sa va susține în continuare reforma în sectorul de apărare din Moldova.

„În pofida constrîngerilor financiare, Lituania a oferit Ministerului Apărării susținere în domeniul învățămîntului militar pentru că înțelegem cît de importante sînt investițiile în resurse umane”, a subliniat Violeta Motulaite. „Ofițerii Armatei Naționale vor avea posibilitatea să frecventeze în continuare cursurile de studiere a limbii engleze și cursurile de comandă și stat major din Lituania, pentru că toate ofertele vor fi reinnoite și în anul 2011”.

Noul atașat militar al Lituaniei în R. Moldova are reședința în Kiev și exercită concomitent funcția de atașat militar al Lituaniei în Ucraina și România. Colonelul Sigitas Butkus are 47 de ani și a preluat funcția de atașat militar de la locotenent-colonelul Darius Aukscionis. De menționat că la începutul acestui an, ambasada Lituaniei în R. Moldova a predat Bulgariei funcția de ambasadă de contact NATO pentru R. Moldova, după ce a exercitat această funcție pe parcursul anului 2010.

NOTĂ: Colaborarea moldo-lituaniană în domeniul militar este asigurată prin Acordul interministerial de colaborare în domeniul apărării, semnat la 14 aprilie 2006.

Brigada „Dacia” - 19 aniversări

Într-un cadru festiv prilejuit de aniversarea a 19-a de la fondare, Brigada „Dacia” a avut invitați oficialități din cadrul Ministerului Apărării, cele locale, cadre militare în activitate, rezervă și în retragere care au contribuit la temelia uneia dintre cele mai moderne unități din cadrul Armatei Naționale.

În deschiderea evenimentului, locotenent-colonelul Andrei Grosu a punctat cîteva din reperele fundamentale ale activității unității militare, la comandamentul căreia se află, subliniind succesele înregistrate de efectivul unității care dă dovadă de competență profesională. În același context, domnul locotenent-colonel a menționat că sarcina primordială stabilită pentru Brigada rămîne a fi aceeași – menținerea și perfecționarea nivelului pregătirii de luptă în corespundere cu cerințele moderne și instruirea militarilor.

Militarii au primit binecuvîntarea preotului militar (capelan), protoiereu

Veaceslav Hortolomeu, iar într-un cadru festiv, au fost felicitați cei mai merituoși militari ai unității, cărora le-au fost înmîinate distincții militare pentru activitate impecabilă de-a lungul carierei.

Publicul a mai putut vizita standurile cu tehnică și echipament de luptă din dotarea infanteriștilor. Programul festiv a continuat cu evoluarea unor artiști locali, precum și cu prezentarea unor exerciții demonstrative.

Din istorie. În conformitate cu Decretul Președintelui Republicii Moldova din 3 septembrie 1991 “Cu privire la formarea Forțelor Armate ale Republicii Moldova” și ordinului ministrului Apărării din 24 februarie 1992, pe baza unității militare nr. 33456 s-a format orașelul militar nr.1.

La 7 noiembrie 1992, conform dispozițiunii șefului Marelui Stat Major al Armatei Naționale, orașelul militar nr.1 este reorganizat în Brigada 3 Infanterie Motorizată. Iar la 9 august 1993, conform ordinului ministrului Apărării, această unitate primește denumirea „Dacia”.

Din august 1992 pînă în noiembrie 2001, subunitățile brigăzii au participat la operațiuni de menținere a păcii în Transnistria, în componența Batalionului 2 Infanterie Motorizat al Forțelor de Menținere a Păcii din satul Varnița. În iulie 1993, în unitate, pentru prima dată, au fost organizate și desfășurate aplicații tactice cu trageri de luptă cu compania de infanterie.

Conform Decretului Președintelui Republicii Moldova nr.124 din 11 august 1993, de către președintele Parlamentului Republicii Moldova, domnul Petru Lucinschi, Brigăzii 3 Infanterie Motorizată “Dacia” îi este înmînat Drapelul de Luptă – simbol al onoarei, vitejiei și gloriei militare.

De la momentul înființării, militarii Brigăzii 3 Infanterie Motorizată “Dacia” au participat la o serie de aplicații bilaterale și internaționale desfășurate sub egida ONU, programul „Parteneriatul pentru Pace”, inclusiv și în operațiuni post-conflict de restabilire a Irakului, demonstrînd maiestrie profesională.

Locotenent major Inga MIHAILOVA

VETERANII ȘI VĂDUVELE OSTAȘILOR DISTINȘI DE MINISTERUL APĂRĂRII

Efectivul Armatei Naționale își pleacă fruntea în memoria patrioților care au manifestat bărbăție și curaj în clipe de grea cumpănă pentru R. Moldova. Declarația a fost făcută de ministrul Apărării Vitalie Marinuța în cadrul unei întâlniri cu participanții la conflictul armat din anii 1991 – 1992 și văduvele care și-au pierdut soții pe cîmpul de luptă.

extrabugetare ale Ministerului Apărării, văduvele care și-au pierdut soții pe cîmpul de luptă au primit premii bănești.

Vitalie Marinuța a menționat că această susținere reprezintă un tribut de recunoștință față de toți soldații care au căzut în bătălii și care și-au îndeplinit datoria ostășească cu prețul suprem, dar și față de cei care au supraviețuit în conflictul armat.

„Comemorarea celor căzuți în conflictul armat este un tribut de recunoștință față de văduvele care și-au pierdut soții, precum și participanții care au supraviețuit în conflictul armat. Vă

asigur că veteranii conflictului armat și văduvele celor care au căzut pe cîmpul de luptă vor găsi întotdeauna atenția necesară din partea Ministerului Apărării”, a accentuat Vitalie Marinuța.

De menționat că în Armata Națională activează în prezent 64 de veterani ai conflictului armat pentru apărarea integrității teritoriale și independenței R. Moldova.

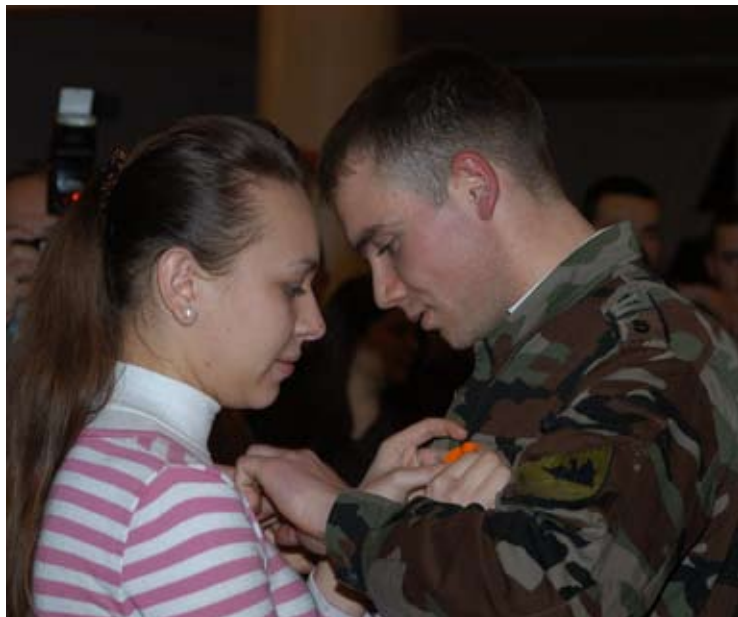
În conflictul armat din 1991-1992 au participat circa 29 mii de persoane, dintre care 286 au decedat, iar alte 284 au rămas invalizi de gradele I, II și III.

Dragobetele sărută fetele...

“Dragobetele” este o sărbătoare de rit vechi, celebrată și în țara noastră. De asemenea, este considerată echivalentul Zilei Sfîntului Valentin și Valentina, sărbătoarea iubirii. De facto, Dragobetele este o sărbătoare avînd o “vechime” în jurul a 170-180 de ani și păstrată cu precădere pînă astăzi. Divinitate mitologică similară lui Eros sau Cupidon, Dragobete este considerat a fi fiul Dochiei și este un bărbat chipeș și iubitor. Astfel, de Dragobete, fetele și băieții se întîlnesc și se veselesc, pentru ca iubirea lor să țină tot anul.

Cu această ocazie, Casa Centrală a Armatei a organizat un program special, care a inclus muzică, concursuri, aplicații demonstrative la gimnastică.

Atmosfera și buna dispoziție a fost creată de interpretii Costi Burlacu și Corina Țepeș, Svetlana Crețu, solista Ansamblului Național Academic de Dansuri Populare “Joc”, Pavel Lungu, Andrei Angheluță,

Cristina Poiană, studenții Academiei de Muzică, Teatru și Arte Plastice, Elena Rusanenco, gimnastă la categoria aplicații demonstrative și grupul de gimnaste de la Liceul Republican Sportiv.

Iubiți frumos, curat și lumea are să vă pară minunată! Faceți în suflet loc unui sentiment care e dor și așteptare, nesomn și fericire, tandre-

țe și puritate, adică Dragostea. Chiar dacă în scenă poartă nume diferite, totuși în viață Dragobetele i-a unit și i-a provocat să alerge unul după altul, ca în cele din urmă să formeze o familie frumoasă. “De Dragobete vă dorim tuturor dragoste în sufletele voastre. Să persiste iubirea și cu siguranță că aceste frumoase sărbători din luna februarie, atît Sfîntul

Valentin și Valentina, cît și Dragobetele, visăm să le petrecem împreună cu persoana dragă. Să iubiți și să fiți iubiți! Să spuneți jumătății voastre: “Iubitul meu, Iubita mea”.Să aveți parte și grijă de dragoste”, acesta a fost sfatul lui Costi Burlacu și al Corinei Țepeș pentru toți cei prezenți în sală.

Spre finalul programului s-a desfășurat și înființarea la lupta națională “Trînta”. La acest gen de sport învingători au devenit: Dumitru Lugu, student al Universității Agrare, Maxim Gilcă, student al Universității Educație Fizică și Sport, Victor Balanetchi, de asemenea student al Universității Educație Fizică și Sport.

Pentru toți, sărbătoarea dragostei este considerată una de bun augur. Cuvinte de dragoste putem spune și, evident, e frumos să o facem zi de zi, dar de Dragobete venim cu un mesaj special. Acesta este încă un prilej de a ne bucura mai mult și de a ne convinge că sentimentul sublim de dragoste oferă căldură sufletească, ne încurajează să devenim mai optimiști, să zîmbim și să fim fericiti.

Stela PAIU

Pentru Onoare! Pentru Patrie! Pentru Tricolor!

Oastea Moldovei

Centrul mass-media militară

Șef Centrul mass-media militară –
redactor-șef
locotenent-colonel Ion VULPE
tel. 252-252

Echipa redacțională:

căpitan Sergiu LECA
locotenent major Inga MIHAILOVA
plutonier adjutant Vitalie IOVU
Ecaterina RUSSU
Larisa TÎBULEAC
Dmitrii VOSIMERIC
oasteamoldovei@army.md
tel. 252-045, 252-047

Sectia TV/Radio:

locotenent major Denis ROTARU
sergent inferior Laurențiu-Vlad GROSSU
Liuba POITAN
Pavel MAFTEI
ladatorie@army.md
scutulpatriei@army.md
tel. 252-019

Sectia internet:

maior Viorel GLAVA
Diana MOISA
tel. 252-021

Centrul mass-media militară
or. Chișinău, șoseaua Hîncești, 84

Materialele publicate de „OASTEĂ MOLDOVEI” reflectă opinia autorilor care s-ar putea să nu exprime poziția redacției.
Reluările din „OASTEĂ MOLDOVEI” trebuie să conțină trimerile la sursă.

Tipărit la „Prag-3”, Tiraj 2000. Comanda 384

750 de pagini despre războiul de pe Nistru

La Ministerul Apărării a avut loc lansarea cărții generalului Ion Costăș, intitulată „Zile de eclipsă. Cronica unui război nedeclarat”.

Generalul Ion Costăș a fost ministru de Interne în faza declanșării conflictului transnistrean, apoi ministru al Apărării tocmai la apogeul confruntării armate, oprite în urma armistițiului semnat de președintele Mircea Snegur și omologul său rus Boris Elțin.

Dezvăluirile primului ministru al Apărării, generalul de divizie (r) Ion Costăș

În acea perioadă, Mihail Gorbaciov făcea „perestroika”. Și o făcea nu din experiență, ci cu pipăita și s-au primit multe lucruri anapoda. Sigur că erau multe revolte, nemulțumiri, pentru că rușii au vrut să facă o configurație de state și unele state nu vroiau, printre ele era și Republica Moldova. Președintele Republicii Moldova, Mircea Snegur, de câteva ori a fost chemat la Moscova în prezența lui Luki-anov. Li s-a dat acolo de câteva ori din deget și s-a zis că dacă nu semnăm tratatul de înființare a noii uniuni sovietice, vom avea încă două republici pe teritoriul Moldovei – Transnistria și Găgăuzia. Nu a fost un conflict, ci un război nedeclarat de Rusia față de Republica Moldova pentru ca cea din urmă să rămână în componența uniunii sovietice reînnoite. Pentru că nu s-a dorit acest lucru, s-a declanșat războiul de pe Nistru. Forțele Armate ale Republicii Moldova categoric nu au putut învinge forțele militare agresoare. Este vorba de Armata a 14-a, plus armata regimului separatist tiraspolean, bine instruită și înzestrată, în componența căreia erau soldați și ofițeri din armata rusească, trecuți în rezervă, chipurile, dar erau înrolați în Armata a 14-a. În timpul războiului, moldovenii nu au avut o conducere unică – trupele MAI aveau comandamentul lor, vo-

luntarii – al lor, SIS – al lui etc. Odată cu numirea generalului Petrică în funcția de comandant unic s-a putut ține piept luptelor. Armata Republicii Moldova, abia creată, nu era pregătită pentru acest război. Reușisem să recrutăm pe foarte puțini, în mare parte pe cei care au trecut în rezervă. Le făceam o pregătire scurtă și îi trimiteam pe front. Pe atunci comisar militar al Republicii Moldova era generalul Nicolai Dabija trimis de Moscova. Și îi ziceam generalului că avem vreo 7-8 mii de rezervești care au trecut prin Afganistan și să îi chemăm aici să-i mai instruiem și că trebuie pe aceștia de trimis să lupte pe Nistru. Dar nu am fost ascultat și așa s-a întâmplat că au trimis pe linia de front pe cei care în viața lor nu au ținut arma în mână. Pe cei care erau în școală le dădeam grad de locotenent și îi numeam comandanți de companie. Era un dezastru total. Și în situația, asta noi trebuia să ne ducem să dăm ajutor. Armata noastră nu era înzestrată. Nu aveam muniții. Când s-a destrămat Uniunea Sovietică, s-a împărțit averea militară. Sigur că o bună parte au scos-o. Înainte de 1990 au început să o scoată. De exemplu, la Ungheni era dislocată Brigada de artilerie – un Regiment de artilerie de calibru mare și câteva subunități. Armamentul a fost lăsat, dar o parte din muniție au transferat-o. Dar nici cu ceea ce ne-a rămas nu puteam să facem față la ceea ce avea Armata a 14-a. Asemănătoare era situația cu unitatea din Bălți. Când s-a retras armata sovietică, după semnarea Tratatului din Varșovia, o bună parte din armament s-a retras încoace. Erau cinci brigăzi de acest fel în Uniunea Sovietică – una din ele era în Bălți, restul în Ucraina, Rusia. Trebuie menționat că o imensă cantitate de armament și muniție din Ungaria și Cehia a venit în localitatea Cobas-

na. Cu rezervele de aici, în caz de agravare a situației, Rusia poate echipa complet șase divizii terestre cu armament și muniție.

În cartea pe care am scris-o se dezvăluie cum s-a predat armamentul și muniția permanent de pe teritoriul republicii din 1990 până în 1992. Conflictul a început din 1990, din Dubăsari. De atunci s-a început predarea armamentului și munițiilor și încorporarea în armata transnistreană a ofițerilor în rezervă din Armata a 14-a. Asta a fost realitatea. Și clar că situația din Bender a fost o provocare extraordinară, la care a răspuns Mircea Snegur, neconvocând Consiliul Suprem de Apărare.

Pentru crearea Ministerului Apărării s-a dus o

mare bătălie. În această clădire se afla structura care dirija toate forțele în sud-estul Europei. Era o structură strategică aici în frunte cu oameni puternici în grad de generali pe care nu era simplu să îi alungăm de aici, mai ales că noi eram o mână de oameni. S-a dus o bătălie grea. Dar numai așa s-a putut înființa Ministerul Apărării al Republicii Moldova și numai așa am putut crea armata care să lupte pe Nistru și să apere integritatea statului. Și într-o zi, când făceam cunoștință aici, în Ministerul Apărării, cu jurnaliști și scriitori, așa ca Grigore Vieru, Dumitru Matcovschi, Ion Hadîrcă, alți oameni de cultură națională, am primit telefon de la Comandantul Suprem. Și Snegur îmi zice: „Domnule ministru, nu știți ce se întâmplă în Tighina? Că acolo distrug gardiștii, cazacii și separatiștii sediul poliției din Tighina”. Eu nu cunoșteam nimic despre aceste lucruri. Snegur îmi zice să mă clarific și că trebuie de pregătit armata, că în caz de ceva, de dat o mână de ajutor. Era un dezastru. Pe la ora 22:00-23:00, vorbesc de Bender, Antoci, care era ministru de Interne, m-a sunat și mi-a zis că dacă nu trimitem ajutor, pierdem în război. La Tighina, situația a fost destul de grea. Noi ca militari nu aveam posibilitatea să ripostăm - una pentru că nu aveam armament și muniție și a doua - nu eram pregătiți pentru a fi implicați.

A fost un caz când, pentru a proteja viața ostașilor noștri și pentru a organiza mai bine luptele, a fost dat un ordin de retragere de pe unele poziții cucerite, într-adevăr, de militari ai Republicii Moldova. Această mișcare s-a făcut pentru a păstra viața oamenilor și pentru o mai bună poziționare a forțelor militare.

Occidentul i-a dat din deget lui Elțin. Și asta au făcut ca el să dea comandă: stați, opriți-vă, hai să încheiem armistițiu. Asta a fost realitatea.

Armata Națională - 20 de file de istorie

Zile de eclipsă. Cronica unui război nedeclarat

La aproape 20 de ani după Războiul de pe Nistru, generalul de divizie în rezervă Ion Costăș dezvăluie adevărul de după culisele evenimentelor din 1989-1992

- Dle general, ce v-a determinat să scrieți această carte?

- Sînt niște lucruri în viață care sînt sacre, mai ales ce ține de destinul neamului. Lucruri care trebuie cunoscute de orice om care este cetățean al acestui stat. La noi nu s-a propagat istoria adevărată a neamului și mai ales perioada aceea tragică legată de războiul din 1992. Unii spun că a fost un conflict, dar în realitate a fost un război declanșat de o mare putere, care se numește Rusia, împotriva statului independent-suveran Republica Moldova. A crescut deja o generație întreagă, 20 de ani au trecut de atunci și adevărul tot s-a ascuns sau s-a spus cu jumătate de gură. Ba mai mult, mass-media Rusiei și a Transnistriei se străduie să ne bage în cap că ar fi bine să nu vorbim despre aceasta, pentru că ceea ce s-a întâmplat, chipurile, a fost o agresiune din partea noastră. Ei zic că noi sîntem de vină că s-a declanșat acest război și că sîntem un fel de ocupanți, de agresori care am atacat un alt „stat”. Dar nu se spune adevărul, că acest „stat autoproclamat” s-a creat pe teritoriul unui stat suveran și independent, Republica Moldova, care este recunoscut de

aceeași Rusie ca stat integru, nedezbinate. Nu se zice că, de fapt, acest război a fost declanșat de forțele separatiștilor, a cazacilor, gardiștilor și a armatei ruse împotriva unui stat nou creat, suveran și independent – Republica Moldova. Generația care a crescut de 20 de ani nu cunoaște adevărul și se ghidează de niște minciuni.

- Cartea prezintă dezvăluiri uluitoare și pentru militari despre evenimentele de pe Nistru. Ce învățăminte ar trebui să scoată militarii din cele întâmplate în 1990-1992?

- Militarii trebuie să cunoască istoria creării structurii în care își îndeplinesc serviciul. Armata în toată lumea este recunoscută drept un pilon al statalității și dacă vorbim de statul Republica Moldova, al doilea stat românesc, părerea mea personală, trebuie să se știe cum s-a creat și în ce condiții. E bine cunoscut că armata, școala și biserica sînt reperele principale pe care se formează un stat. Și dacă nu e propagată și nu e scoasă în evidență, nu e creată opinia pozitivă despre această structură, sigur că atunci e trist. Și vreau să atrag atenția că armata trebuie să lupte pentru a-și proteja locul său în societate, ca societatea să aibă respectul cuvenit față de această structură. Și a doua, militarii trebuie să cunoască cum a fost implicată

instituția în apărarea integrității acestui stat. Armata numai a fost creată și deja în aprilie-mai a fost implicată în război, cu armament și cu muniție. Așa cum am fost nepregătiți, am încercat să apărăm acest stat ca să existăm și să dăm o ripostă la structuri bine pregătite. Militarii Armatei Naționale trebuie să cunoască cu ce a fost înarmată, cum a activat, care au fost avantajele și dezavantajele acestei organizări a luptei prin tranșee și prin aceasta să fie un învățămînt și pentru viitorul operațiunilor armate care să nu dea Dumnezeu să aibă loc. Dar aceasta este menirea armatei – să apere poporul de invazia din afară, să fim pregătiți și să învățăm din greșeli și din evenimente care deja au avut loc în Armata Națională de la momentul creării ei.

- Ce credeți că ar trebui să cunoască societatea despre Ministerul Apărării și care ar trebui să fie atitudinea guvernării față de această instituție?

- Societatea trebuie să înțeleagă că noi nu am fost ca stat pînă în 1990. Am fost pur și simplu o republică unională sau mai bine spus, regiunea unui stat în URSS. Și e clar că noi nu aveam o structură care se numea armată. Când ne-am format ca stat independent și suveran, sigur că a trebuit de creat și această structură care este un reper al

statului. Societatea nu e pregătită și nu conștientizează că această structură este un atribut al statului Republica Moldova și el trebuie să existe, trebuie să fie susținut și finanțat, trebuie să fie echipat, bine dotat, bine remunerat. Cred că trebuie de căutat modalități de finanțat această structură, dar nu cum pînă în ziua de astăzi rămășițele din buget sînt pentru Ministerul Apărării. Așa nu merge, pentru că 0.3- 0.4% din PIB-ul național care se dau pentru întreținerea armatei este o tragedie pentru stat, pentru societate și pentru armată. În toate țările care au armată se dau cel puțin 2-3% din PIB. La momentul cînd se creează o structură, cum noi am început crearea Armatei Naționale, trebuia să se dea cel puțin 5-7% din PIB pentru a forma și organiza această instituție care este Ministerul Apărării. Și așa ruga guvernării și parlamentarii totuși să găsească finanțe, să mai tempereze alte dorințe, dar structura care este pilonul statalității, armata, să fie una din primele de atenție ale lor și să mărească finanțarea acestei instituții importante a statului.

- Domnule general, dacă ați fi reinvestit în funcția de ministru al Apărării, ce ați schimba, cu ce reforme ați veni în Armata Națională?

- Eu nu cunosc acum, la concret, care este situația internă a Ministerului Apărării ca să vă răspund la această întrebare. Dar un lucru care aș vrea să vă spun, dar în ceea ce nu ține de structură, finanțarea și aprovizionarea, reorganizarea și gestionarea Ministerului Apărării în ziua de astăzi, este ca absolut toți comandanții, toată conducerea, în pofida gradelor și funcțiilor pe care le dețin, să apere această instituție, să explice societății ce importanță și menire importantă are în stat. Și mai mult, să fie prezenți în presă ca să vorbească lumii despre importanța Armatei Naționale.

- Domnule general, în opinia dumneavoastră, care este probabilitatea unui nou conflict pe Nistru?

- Cred că este exclus. Doar dacă din nou să provoace acest conflict Transnistria, sub acoperirea Rusiei. Din partea noastră este exclusă apariția unui conflict pe Nistru, așa cum nu noi l-am provocat nici cu 20 de ani în urmă. Este exclus și din alt punct de vedere, pentru că acum sîntem și în vizorul marilor puteri - a Uniunii Europene, a Statelor Unite ale Americii și cred că nici Rusia nu o să aibă curajul acela să îi îndemne pe transnistreni la un nou conflict.

Lacrimi amare pentru fiul pierdut în luptele de pe Nistru

La Casa Centrală a Armatei Naționale a fost organizată întâlnirea militarilor în termen cu participanții la conflictul armat de pe Nistru, pentru integritatea și independența Republicii Moldova din primăvara-vara anului 1992.

Anul 1992 -

La data de 2 martie a anului 1992, după multiplele provocări din partea autorităților de la Tiraspol, în noaptea spre 2 martie a anului 1992, de către așa numiții „gardisti ai autoprocamatei republici transnistrene”, a fost asediat comisariatul de Poliție din orașul Dubăsari. În polițiști s-a tras din arme de foc, au fost arestați 36 de polițiști și duși la Tiraspol. În aceeași noapte au fost asediate primăriile satelor Doroțcaia, Pîrta, Coșnița.

La solicitarea de ajutor a primarilor din localitățile asediate, autoritățile de la Chișinău au mobilizat forțe de poliție pentru instaurarea ordinii în localități. În urma luptelor cu separatiștii transnistreni, apar primele victime, primii răniți.

Separatiștii, fiind susținuți de Armata a 14-a a Federației Ruse, au reușit să ia controlul asupra teritoriului din stînga Nistrului.

Locotenent-colonelul Vitalie Ciobanu, șeful Muzeului Armatei Naționale, doctor în istorie, spune că în această zi aducem un omagiu celor căzuți și celor care au fost maltratați. „Dacă mă refer la istoricul acestei probleme, atunci pot spune că acest teritoriu, începînd cu cele mai vechi timpuri, geto-dacii și perioada medievală modernă, au aparținut numai entității noastre. Dar din nefericita ocazie și evenimente, începînd cu secolul XVIII-XIX, vin în permanență armatele ruse și acest teritoriu devine o problemă geopolitică a Rusiei. Permanent, am avut tendința noastră spre Balcani și de a ne lupta cu marile puteri, deci este sacrificat acest teritoriu. Mai tîrziu, forțele acestea pro-sovietice și interesele mafiotice, care predominau au făcut ca să aibă loc acest măcel, război. De ce îl numim „război”? ... , deoarece au fost implicate armate străine, Armata a 14-a a Federației Ruse.”

„Dacă mă refer la istoricul acestei probleme, atunci pot spune că acest teritoriu, începînd cu cele mai vechi timpuri, geto-dacii și perioada medievală modernă au aparținut numai entității noastre. Dar din nefericita ocazie, și evenimente, începînd cu secolul XVIII-XIX, vin în permanență armatele ruse și acest teritoriu devine o problemă geopolitică a Rusiei...”

„E dureros pentru noi, pentru un popor pașnic. Nu există în istorie nici un caz cînd neamul nostru a pornit război contra cuiva. Ne-am apărat! Războiul a adus prăpăd neamului nostru. Dar din fericire, datorită eroismului de care am dat dovadă și dragostei de țară, am rezistat. Să nu mai dea Domnul să trecem prin ceea ce am trecut în primăvara-vara anului 1992”, susține colonelul Alexandru Gorgan, ex-consilierul Președintelui Republicii Moldova pe probleme militare și securitatea statului.

„Să trăiască Moldova, pe care noi am apărat-o!” Cu acest mesaj vine generalul de brigadă Nicolae Petrică, participant al conflictului armat de pe Nistru în anul 1992.

„A fost război ..., care nu trebuia să fie pe acest pămînt. Să nu uităm acele evenimente și să nu se mai repete niciodată. Am ajuns în momentul în care trebuie să punem de comun acord anumite lucruri. În acest sens, toți participanții la război trebuie să se unească și să formeze o organizație. Vom pregăti un plan comun pentru

Nume care s-au înveșnicit în memoria neamului

Timpul trece, amintirile rămîn...

Data de 2 martie rămîne cea mai tragică zi din istoria Republicii Moldova. Anume pe 2 martie 1992 a început războiul de pe Nistru. Deși anul acesta se împlinesc deja 19 ani de la declanșarea conflictului transnistrean, evenimentele tragice din acele timpuri nu sînt uitate. Veteranii păstrează memoria celui război în sufletele și în inimile lor.

Locotenent-colonelul Boris Nebojenco, șeful Secției logistice din Brigada II Infanterie Moto, își amintește cu durere de prima zi a războiului. Pe atunci era locotenent major în rezerva armatei sovietice. Cînd a auzit la radiou că s-a început războiul și că Patria are nevoie de apărătorii săi, a luat decizia să se încorporeze în Armata Națională. A început serviciul în Brigada „Moldova”, unde a stat la formarea batalionului, care mai apoi a participat în luptele de pe Nistru. Pe atunci, locotenent major Nebojenco a devenit locțiitor al comandantului celui batalion, care avea în componență un efectiv numeric, dar și dotare pe potrivă.

Prima dată batalionul a intrat în luptă pe 16 mai. Misiunea ostașilor a constat în eliberarea podului de la Vadul lui Vodă, care era păzit de cazaci. Cu această sarcină, militarii moldoveni s-au is-

prăvit cu succes. După aceea, batalionul a fost transferat în satul Jora de Jos, raionul Orhei, unde urma să protejeze populația civilă de invaziile formațiunilor paramilitare transnistrene, care treceau Nistrul și jefuiau țărani. Mai apoi au urmat multe misiuni, care întotdeauna erau îndeplinite cu brio. Însă cea mai grea luptă, la care a participat locotenent-colonelul Nebojenco, și pe care nu o va uita niciodată, s-a dat la Bender. „Îmi amintesc cum pe 16 iunie batalionul nostru s-a apropiat de Bender. Cînd am ajuns la fabrica de conserve, asupra noastră au deschis focul lunetiștii, care se ascundeau în case. Trebuie de menționat că luptele din oraș sînt cele mai dificile. Noi nu vedeam inamicul care trăgea în noi. În vizorul nostru era doar o mulțime de camarazi morți și răniți. În același timp a fost rănit la picior și comandantul nostru, pe atunci,

căpitan Neghină. Acum dumnealui este colonel în rezervă. Eu împreună cu comandantul mă aflam în mașină cînd am auzit acea împușcătură sinistă. Imediat l-am scos de pe cîmpul de luptă, l-am urcat într-o mașină și dumnealui a fost transportat la spitalul din Căușeni. În lipsa comandantului, eu am rămas să conduc batalionul”, își aduce aminte cu tristețe Boris Nebojenco.

În acel război dumnealui a pierdut mulți prieteni. Peste 30 de persoane din efectivul batalionului au fost rănite, printre care și comandantul companiei I Grigorii Sirbu, care a rămas invalid pe viață. Dar locotenent-colonelul Nebojenco își amintește de un camarad cu o deosebită tristețe. Este vorba de Viorel Ciobanu din satul Șuri, raionul Drochia, trupul neînsuflit al căruia l-a însoțit la casa părinților. Ostașul Ciobanu a apărut integritatea Republicii Moldova

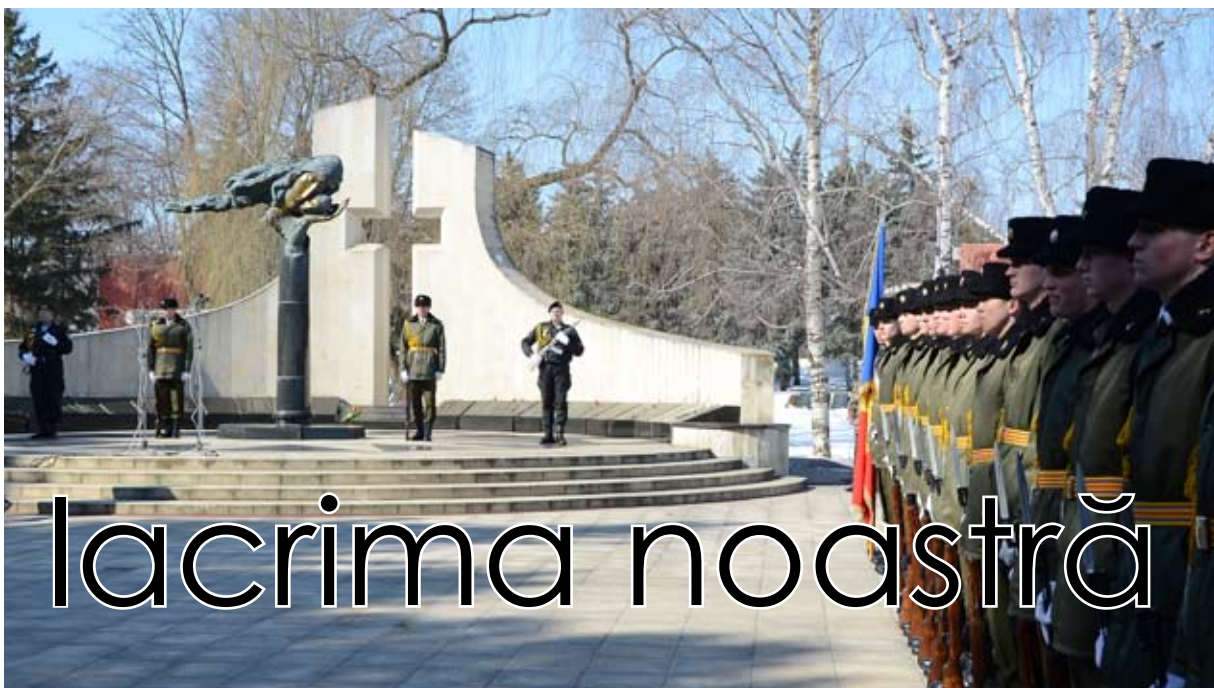

cu prețul propriei vieți. La înmormîntarea acestuia, ca să-i cinstească memoria, au venit camarazii săi de luptă, care au avut norocul să se întoarcă vii la casele lor.

După terminarea conflictului, în anul 1993, Boris Nebojenco a fost decorat de către președintele țării Mircea Snegur cu medalia „Meritul militar”, pe care o poartă cu mîndrie la piept în zilele de sărbătoare. Dar, odată cu aceasta, a fost „decorat” și cu o mulțime de amintiri tragice, uneori și îngrozitoare, care-l frămîntă zi de zi pe parcursul vieții.

Acel război fratricid a lăsat o amprentă adîncă în inimile combatanților, pe care timpul nu o va șterge niciodată.

Dmitrii VOSIMERIC

Iacrima noastră

„E dureros pentru noi, pentru un popor pașnic. Nu există în istorie nici un caz cînd neamul nostru a pornit război contra cuiva. Ne-am apărat! Războiul a adus prăpăd neamului nostru. Dar din fericire, datorită eroismului de care am dat dovadă și dragostei de țară, am rezistat. Să nu mai dea Domnul să trecem prin ceea ce am trecut în primăvara-vara anului 1992”

problemele sociale. Acest pas trebuia făcut demult. Sîntem multe organizații, sîntem dispersați, nu sîntem uniți.”, mai spune generalul de brigadă Nicolae Petrică.

„A fost un război al falsității și minciunii, unul nedecarat împotriva poporului, care dorește să trăiască liber. Polițiștii, militarii și voluntarii noștri au dat dovadă de patriotism și eroism în adevăratul sens al cuvîntului. Pentru Republica Moldova acest război a fost unul de apărare a pămîntului străbun și a idealurilor naționale. Cei căzuți pe cîmpul de luptă, cei răniți și schilodiți, cei rămași în viață au luptat cu arma în mîini pentru integritatea Republicii Moldova. Ei merită să rămînă în memoria noastră și în istoria țării”, a declarat și istoricul Alexandru Moraru.

Cu plecăciune către camarazii de arme, foștii ostași, adevărații patrioți ai neamului, care au căzut pentru independența Republicii Moldova în conflictul armat de pe Nistru din primăvara-vara anului 1992. Avem datoria să-i cinstim!

Stela PAIU

Voronin DA! - experții BA?

Partidul Comuniștilor propune dizolvarea Armatei Naționale și înlocuirea acesteia cu alte trupe alternative de menținere a păcii.

Cu declarații în acest sens a venit la 25 februarie, președintele PCRM, Vladimir Voronin.

„Din toate punctele de vedere, această Armată Națională pe care o avem noi astăzi este absolut inutilă. Nu are nicio pondere, nicio greutate, este doar un simbol. Dar noi cheltuim 200 milioane de lei pe an, prea scump este acest simbol”, a subliniat Vladimir Voronin.

Mai mult decât atât, liderul PCRM consideră că Armata Națională este un fel de factor iritant în cadrul conflictului transnistrean. „Armata de acolo este mult mai puternică și are capacități de 8 ori mai mari. Și noi dacă vrem să reîntregim țara, trebuie să facem pași concreți”, a mai spus acesta.

Pentru finanțarea armatei sînt alocate, anual, surse bugetare echivalente cu cel mult 0,5 la sută din PIB. În prezent, cheltuielile suportate de Armata Republicii Moldova raportate la PIB rămân cele mai mici din țările CSI.

Armata este inutilă? FALS!

Armata este o instituție fundamentală a statului fără de care existența acestuia este în mod categoric imposibilă sau de scurtă durată. Acest deziderat este universal, valabil de mii de ani și nici un indice din tendințele de dezvoltare ale societății și instituțiilor sale nici în plan național, nici în plan regional, nici în plan internațional nu oferă niciun argument privind dispariția eventuală a armatelor în viitor.

Efectele realizării de către armată a funcțiilor sale cu caracter extern (securitate prin descurajare, prevenire și efectuarea operațiunilor de menținere a păcii pe timp de pace, apărarea independenței și suveranității pe timp de conflict armat sau război) și funcțiilor interne (educația civică, educația patriotică, crearea spiritului de coeziune națională) nu pot fi cu ușurință contabilizate, nici ignorate, însă în mod sigur au un cost semnificativ.

Armata nu este o afacere, nu produce bunuri materiale, costă scump și la prima vedere este numai un consumator de bunuri și resurse. Totodată efectele realizate de funcționarea armatei oferă baza fundamentală pentru politica internă (în special dezvoltarea economică și dezvoltarea socială) și, desigur, politica externă.

Armata este o instituție și o organizație extrem de complexă cu un ciclu de dezvoltare totalmente diferit de ciclurile electorale, ea nu produce avantaje politice palpabile imediate. Din acest motiv, Armata este deseori ignorată de politic, care din lipsă de competență și din interese politice de scurt metraj, tinde să obțină avantaje politice, inclusiv prin declarații populiste.

Este totalmente o altă întrebare calitatea armatei și eficiența utilizării resurselor alocate. Însă cu părere de rău, pînă la momentul actual acest subiect este departe de agenda și prioritățile partidelor politice.

Afirmația unui oarecare lider politic privind o eventuală inutilitate a armatei reflectă lipsa de competență privind esența acestei instituții și poate fi ușor categorisită ca ireponsabilă.

În cazul Partidului Comuniștilor o asemenea declarație este logică dat fiind faptul unei lipse totale de interes pe parcursul guvernării în consolidarea capacităților Armatei Naționale, ca institut fundamental al statului.

Afirmația precum că armata Transnistriei este de 8 ori mai puternică decât Armata Națională reflectă cel puțin două aspecte:

- Starea Armatei Naționale este critică și această diminuare a capacităților și potențialului este în mare parte rezultatul guvernării comuniste.
- Regimul de la Tiraspol are o altă percepție referitor la rolul armatei ca instituție...
- Formațiunile militare ale regimului de la Tiraspol, de fapt, sînt fundamentul și garanția existenței acestui regim.

Iurie PÎNTEA,
Institutul de Politici Publice

Voi încerca să comentez succint și ne-exhaustiv declarațiile unor figuri politice ce țin de Armata Națională. Actualul lider al PCRM continuă să ponegrească una din instituțiile de bază ale propriului stat. Astfel, la 25 februarie a venit cu o serie de afirmații, prin care critică Armata Națională – a numit-o inutilă, că nu are greutate politică, este doar un simbol, scumpă și poate nu degeaba în rusă, deși a spus că-i moldovenește, a poreclit-o ”razdrajiteli” pentru transnistria, afirmînd că Armata Națională e de 8 ori mai slabă decât forțele transnistrene și dacă vrem să reunificăm țara, trebuie să trecem la pași ”hotărîtori”, iar eu conchid– unilateral, să o dizolvăm.

Să analizăm aceste afirmații în toată complexitatea lor.

Vladimir Voronin – consecvent în inconsecvența sa

Armata Națională este, în primul rînd, o școală de viață pentru cetățenii Republicii Moldova. Este o școală dificilă în vremuri dificile, dar așa a fost și pe timpul URSS, cînd nici Vladimir Voronin nu și-ar fi permis să spună așa ceva despre Armată.

Armata Națională a fost acel organism care i-a unit pe toți cei care au luptat pentru independența Republicii Moldova. De asta și este un spin în ochii regimului neconstituțional separatist al lui Igor Smirnov – însăși existența sau inexistența armatei nu face ca regimul Smirnov să devină legal, nici să ne dicteze dacă avem sau nu nevoie de o Armată, pe care Smirnov ar fi vrut-o să o vadă defunctă. Această idee a și fost susținută de către Vladimir Voronin încă în toamna anului 2007, după înfrîngerea PCRM în alegerile locale și cînd a devenit clar că PCRM nu are altă cale decît să se alinieze la răsărit. De dragul acestei alinieri, PCRM a fost și încă mai este gata să ne dezicem de suveranitatea noastră. Dacă cineva pune la îndoială necesitatea armatei, oare nu face jocul lui Smirnov?

Eliminarea armatei ar fi, fără îndoială, pe placul lui Smirnov și a șefilor săi. Ea este necesară pentru a stăvilii separatismul prin însăși existența sa. Smirnov are o armată a sa pe teritoriul Republicii Moldova, nu există o alternativă decît cea de a avea o Armată Națională pe teritoriul nostru.

Armata Națională servește drept unic mijloc de a împiedica acțiuni mai îndrăznețe ale separatiștilor în Zona de Securitate. Situația din această zonă, unde practic nu trece o zi fără ca transnistrenii să încerce să-și extindă prezența militară, îi este cunoscută dlui Voronin. Astfel, afirmația sa are conotație politică și nu profesională, de securitate. Este clar, pentru mine, că mesajul domniei sale este îndreptat în afara Republicii Moldova, spre cei care ar dori ca țara noastră să nu posede capacități de apărare, deci un atu important în negocierile transnistrene.

Pe lîngă acest fapt, ne vom aminti și de practica internațională - existența armatei este un atribut al unui stat independent. În alte state unde nu există armată, funcțiile acesteia sînt preluate de către un alt stat, care practic exercită protectorat asupra statului fără armată. Așa este cînd Franța apără Monaco, sau securitatea Puerto Rico este garantată de armata SUA. Statele-insule nu au armate, iar Republica Moldova nu este o insulă, în special cu transnistria pe teritoriul său. Într-un caz, cel al Islandei, aceasta are forțe speciale, dar este apărută de NATO, fiind membru fondator al Alianței Nord-Atlantice. Deci nu există state fără armată, în realitate, sau dacă există, sînt protectorate – al cui protectorat ne îndeamnă să fim dl Voronin, al celor care ne-au ocupat?

Armata Națională are încă o funcție – cea de pacificator, dar nu este logic să

ai pacificatori în Republica Moldova, la Chișinău sau Bălți, pentru că nu luptăm împotriva propriului popor. Funcția în cauză, de pacificare, face parte componentă din diplomația militară. Participarea Republicii Moldova în operațiuni de menținere a păcii aduce dividende politice și financiare pentru statul nostru. Anume această forță politică a Armatei Naționale a fost utilizată de chiar guvernarea PCRM, atunci cînd a detașat geniiții din Republica Moldova pentru Misiunea umanitară în Iraq. Interesele Republicii Moldova nu se mai află doar pe teritoriul țării noastre, ele se află acolo unde sînt afectate sănătatea și bunăstarea fiecărui cetățean al acestui stat. Lupta împotriva drogurilor și sărăciei, urmate de migrație, inclusiv deja și în Moldova îi revine Armatei Naționale, care și este drapelul Republicii Moldova acasă și peste hotare.

Vlad LUPAN,
membru al Colegiului Militar

Voronin, Armata Națională și tragedia clasei politice autohtone

Voronin si tragedia comunelor

Nu am scris despre viața politică în Moldova o perioadă cam lungă, motivele evidente fiind programul încărcat de studii și alte obligații pe care le are un tipic student doctorand la o universitate în SUA. Din întîmplare, însă, am ascultat o scurtă declarație după care am decis să las toate baltă și să scriu un monolog. Aceasta este declarația din 25 februarie, curent, care m-a provocat, și aparține ea fostului președinte al Republicii Moldova, actualului președinte al PCRM, adică lui Vladimir Voronin: «Deci este și această intenție și ea poate fi desfășurată și mai pe larg de exemplu, ca să fie dezarmată Republica Moldova să nu mai avem Armată Națională să fie înlocuite cu alte trupe, de menținere a păcii din interiorul țării. Dar pentru ce? Pentru că din toate punctele de vedere această Armată Națională a noastră care noi o avem astăzi este inutilă. Ea nu are nici o pondere, nici o greutate politică... nu duce. Numai unica... ca simbol. Da ca simbol ca să cheltuim anual în jurul la 200 mln lei e prea scump simbolul acesta. Mai mult ca atîta, ea mai prezintă și ca un fel de.... cum ”razdrajiteli” se numește pe moldovenește? Da, factor de a irita Transnistria, pentru că Transnistria azi după capacitățile ei, armata din Transnistria... ea este de opt ori mai puternică ca Armata Națională. Și noi dacă vrem să reunificăm țara, trebuie să trecem la pași hotărîtori și în aceste probleme.”

Nu intenționez să analizez gramatica și stilul declarației, căci nu sînt persoana competentă să o fac. Însă mă consider competent să analizez sensul și consecințele ideii de a desființa Armata Națională, în caz că Guvernul decide să implementeze un șir de politici publice pentru a realiza această propunere. Înainte de a oferi un set de argumente care să explice sensul unei armate pentru un stat suveran, vreau să atrag atenție la însăși declarația lui Vladimir Voronin. În alte circumstanțe

această declarație mai mult ca posibil nu ar fi trezit nici un interes. Totuși ea merită atenție datorită faptului că a fost rostită de o persoană publică influentă, care a condus RM pe parcursul a opt ani, și care este liderul celei mai numeroase fracțiuni parlamentare.

De la bun început, se vede clar că Vladimir Voronin are o idee destul de vagă despre subiect, căci nu știe clar cu ce să înlocuiască Armata Națională. Orice instituție în stat are o menire și realizează anumite funcții. Dacă V.Voronin dorește înlocuirea Armatei Naționale, atunci crede că menținerea cel puțin a unora din funcțiile acestei structuri sînt necesare statului. Totuși, el propune înlocuirea AN cu o structură foarte efemeră, pe care el o numește ”trupe de menținere a păcii în interiorul țării”. Ce funcție va îndeplini aceasta și ce este capabilă să îndeplinească, ce Armata Națională nu poate realiza? De ce se crede că finanțarea acestei noi structuri va fi mai ieftină pentru stat? De ce ea și nu trupe ingineresti pentru ajutor în caz de calamități naturale, de exemplu? Din ce motiv se propune desființarea Armatei Naționale pe motiv că e costisitoare întreținerea, pe cînd pentru menținerea structurilor care asigură securitatea internă (poliția, paza de stat, etc.) se cheltuie un buget de multe ori mai mare decît cel pentru apărare? Acest fapt ar putea indica că V.Voronin consideră populația Republicii Moldova a fi un dușman mult mai periculos pentru securitatea RM decît amenințările de ordin extern sau cele la adresa integrității sale teritoriale, și de fapt el susține menținerea și consolidarea unui stat polițienesc. Armata, la fel, este un instrument pe care politicianii nu l-ar putea folosi contra populației, din motivul că militarii sînt zombați cu ideea că armata protejează poporul și este destinată pentru apărare contra dușmanului extern, iar ordinele care contrazic Constituției nu trebuie îndeplinite.

Continuare în pag.11

Un ghid informativ adresat recruților a fost lansat în premieră națională

Un ghid informativ cu privire la drepturile fundamentale și obligațiile cetățenilor pînă la încorporarea în Forțele Armate a fost lansat, în cadrul unei conferințe de presă, desfășurată la sediul Ministerului Apărării

Lucrarea este intitulată „Ghidul Recrutului” și a fost realizată de Asociația „Promo-LEX” în colaborare cu Ministerul Apărării și Centrul Serviciului Civil din R. Moldova.

Directorul executiv al Asociației „Promo-LEX”, Alexandru Postica, a declarat că publicația a fost lansată cu scopul de a spori cultura juridică a recruților, soldaților în termen și a cetățenilor interesați de problematica îndeplinirii serviciului militar.

„Prin intermediul ghidului, recruții vor afla că pe lângă serviciul militar în termen, care este obligatoriu, există serviciul civil care nu presupune îndeplinirea serviciului militar sub arme. De asemenea, ghidul prezintă informații cu privire la dreptul de a alege altă formă de instruire militară, cum ar fi cea de la

catedra militară din cadrul instituțiilor superioare de învățămînt”, a specificat Alexandru Postica.

Șeful Direcției personal, colonel Eduard Ohladiuc, a menționat că ghidul recrutului are o valoare indiscutabilă avînd în vedere că anual la comisiile de recrutare-încorporare sînt luați la evidență peste 20 000 de tineri.

„Ghidul recrutului va fi distribuit gratuit de centrele militare în toate raioanele republicii. Recruții vor găsi în acest ghid răspunsuri la foarte multe întrebări, astfel încît aceștia vor putea opta în cunoștință de cauză pentru cea mai optimă formă de îndeplinire a serviciului militar în termen”, a accentuat Ohladiuc, care a precizat că ediția electronică a publicației va putea fi descărcată de pe paginile WEB ale

Ministerului Apărării www.army.md și Asociației „Promo-LEX” www.promolex.md.

Ghidul recrutului conține 48 de pagini și este tipărit în format A5. Lucrarea este structurată în cinci capitole, plus cîteva anexe cu modele de acte, recomandări, adrese și informații utile. Ghidul are un tiraj total de 5000 de exemplare și a fost publicat în limbile română și rusă.

De menționat în final că ghidul recrutului a fost publicat din fonduri europene în cadrul proiectului denumit: „Rețeaua transnațională pentru protecția drepturilor recruților și milita- rilor în termen: fortificarea tinerilor în situații de discriminare din partea statului”.

*Locotenent-colonel
Alexandru JOSAN*

Medicii militari la ora de evaluare

La mijlocul lunii februarie, curent, s-a desfășurat ședința de evaluare a activității medico-militare în Armata Națională din 2010

Pe agenda activității au fost incluse rapoar- tele șefului Secției organizare și control a serviciului medical al Armatei Naționale, colonelul-medec Sergiu Vasilîța, al locțiitorului șef al spitalului Clinic Militar Central al Ministerului Apărării, maior-medec Ion Vaculin privind activitatea curativ-diagnostică a Spitalului din anul precedent. La fel, s-au audiat rapoartele locțiitorului șef al Centrului consultativ –diagnostic al Ministerului Apărării, maior – medic Carolina Martalog, al șefului Comisiei centrale de expertiză medico-militară a Forțelor Armate, locotenent-colonel Eugenia Tighineanu etc.

În contextul rezultatelor evaluării medica- le, colonel - medic Sergiu Vasilîța a menționat că calitatea serviciilor medicale în Armata Națională a crescut considerabil în anul 2010, în mare parte datorită îndeplinirii integrale a sarcinilor stabilite pentru specialiștii medici și dotării instituțiilor medico-militare cu tehnică și aparatură moderne. La fel, datorită instruirii medicilor militari în cadrul diferitor cursuri de scurtă durată peste hotare, participării la conferințele științifice în țară și în cadrul aplicațiilor multinaționale în Olanda, SUA, Rusia, Ucraina, Elveția, Turcia, Muntenegru, Serbia, Germania. Un atu în creșterea calității serviciului medical militar este, potrivit aceleiași surse, implementarea unor metode de diagnostic și tratament modern. Colonelul Vasilîța subliniază că, în anul curent, eforturile principale vor fi orientate spre implementarea reorganizării Serviciului medical în conformitate cu Planul de dezvoltare a Armatei Naționale, realizarea obiectivelor de parteneriat în cadrul Programului ”Parteneriat pentru Pace ” asumat de Republica Moldova, implementarea metodelor contemporane de diagnostic și tratament etc.

Spitalul Clinic Militar Central al Ministerului Apărării

Maiorul-medec Ion Vaculin, locțiitor șef al Spitalului Clinic Militar Central al Ministerului Apărării, a subliniat că numărul pacienților internați în spital s-a redus în anul 2010. Cifra anuală de pacienți constituie 6-7 mii. Diferența dintre anul 2009 și 2010 constituie în jur de 200 pacienți care fac parte din categoria militarilor în termen. Domnul maior susține că cele mai frecvente maladii tratate sînt bolile infecțioase și parazitare, tuberculozele pulmonare, bolile aparatului digestiv,

bolile sistemului osteoarticular, malformații- le congenitale, bolile aparatului circulator și tulburările mentale și de comportament. „În 2010 repartizarea pacienților tratați pe contingente nu diferă de cele din anii 2008 și 2009. Din numărul total de pacienți tratați, 39 % sînt din rîndul militarilor în termen, 6% – ofițeri, 8% – pensionari și 2 % – membri ai familiilor de militari”, susține dumnealui. Potrivit aceleiași surse, cele mai mari realizări ale Spitalului Clinic Militar Central în anul 2010 este restructurarea organizațională a statelor spitalului și acreditarea filialei spitalului militar din Bălți de către Consiliul național de evaluare și acreditare în sănătate.

Centrul consultativ-diagnostic al Ministerului Apărării

Potrivit maiorului-medec Carolina Martalog, locțiitor șef Centrul consultativ-diagnostic, pe parcursul anului 2010 au fost înregistrate circa 105.615 de vizite la medicii specialiști, cu 11.490 mai puține decît în 2009.

Aceeași sursă informează că, în perioada ianuarie-iulie 2010, au trecut examenul medical 368 de abiturienți pentru înmatriculare în Academia Militară „Alexandru cel Bun” și 29 de tineri care urmează studii militare în România. Iar în lunile iulie și noiembrie ale aceluiași an au fost examinați militarii în termen din Forțele de Menținere a Păcii, Batalionul Geniu, Regimentul Rachete Antiaeriene și studenții militari. La fel, militarii angajați prin contract au fost vaccinați contra difteriei și tetanosului și au trecut testul anonim la HIV/SIDA.

De menționat că, în anul precedent, Centrul consultativ-diagnostic a fost dotat cu aparate noi - instalația stomatologică „Dental unit Sirona C8”, un aparat roentgen „Vario DG”, fiziodespenser „Saeshin”, microscop binocular etc. Un alt punct forte al centrului îl reprezintă camera salină. Această nouă sală medicală a centrului se adresează în principal pacienților cu pneumonii, bronșite acute și cronice în acutizare, diferite boli ale căilor respiratorii superioare. Ședințele de desfășoară în grup (cîte 10-12 persoane), timp de 30-60 min.

*Locotenent major
Inga MIHAILOVA*

Recalificarea profesională – etapa a doua

Circa 120 de persoane au început studiile pentru recalificarea profesională în cadrul unei ceremonii care marchează cea de-a doua etapă a proiectului “Recalificarea personalului militar din Republica Moldova”, desfășurată în incinta Academiei de Studii Economice din Moldova.

Proiectul a fost lansat oficial la 14 septembrie 2010 cu scopul de a oferi asistență militarilor care îndeplinesc serviciul prin contract și ofițerilor în rezervă pentru ca aceștia să fie reintegrați mai ușor social și profesional.

Potrivit memorandumului, în următorii trei ani urmează să fie instruite 300 de persoane, iar Camera de Comerț și Industrie și Academia de Studii Economice au fost selectate pentru implementarea proiectului în cauză.

De notat că proiectul “Recalificarea personalului militar din Republica Moldova” face parte din inițiativele de reformă militară susținut de Misiunea OSCE în R. Moldova. Beneficiarii proiectului sînt militarii din componența Ministerului Apărării, Ministerului Justiției, Ministerului Afacerilor Interne, Trupelor de carabinieri și Serviciului grăniceri.

Prima promoție de absolvenți instruiți în cadrul proiectului „Recalificarea personalului militar în R. Moldova” a avut loc în decembrie 2010. Cei 74 de absolvenți au beneficiat de recalificare la diferite specialități - tehnologii informaționale, administrarea businessului mic și mijlociu, evaluarea imobiliară și limbi străine.

Observatorii moldoveni în misiunea ONU de menținere a păcii din Republica Liberia

Viața observatorului moldovean la mii de km depărtare de casă

Viața în Liberia se trăiește la temperaturi înalte, păstrând sensul figurat cit și cel propriu al cuvintelor. Această lume ciudată, fascinantă și îngrozitoare în același timp, trăiește între pereții ei, nedestrămați de vîltoarea vremurilor, dar păstrînd și pericolele de tot felul care îți răpun viața în doi timpi. Șase dintre cei zece membri ai echipei conduse de locotenent-colonelul Vasile Croitoru au fost loviți de malarie. „A fost o grea încercare pentru noi toți, pentru că nu există metode prea eficiente de a te păzi de această amenințare”. Dar deși s-au pricopsit cu malarie, observatorii militari au rămas optimiști.

Funcția de șef echipă observatori militari ONU este una deloc ușoară. În afară de lucrul de gestionare a activităților unei echipe, trebuie să se pună accent pe emoțiile personalului din subordine. În acest sens, domnul locotenent-colonel Croitoru lucrează enorm. „Munca pe care o desfășoară un observator ONU este complexă. De aceea, este foarte important să urmărești pornirile interioare ale omului și să nu lași stresul să se strecoare în mintea cuiva.

să executăm 3 patrulă zilnic. Deseori ne confruntăm cu probleme tehnice, deoarece, din cauza drumurilor noroioase și dificile, în special după ploaie, camioanele adesea „se îndreaptă” la reparație sau mentenanță, ceea ce amenință executarea misiunilor de bază - colectarea informației în teritoriu”.

Întîlnirile și discuțiile cu băștinașii sînt foarte importante, de aceea se abordează subiecte care prezintă interes pentru ei. „Discuțiile cu localnicii sînt puncte de plecare pentru stabilirea unei relații amicale și colectarea informației care ne interesează”, comunică domnul locotenent-colonel.

Liberienii se pregătesc pentru alegeri prezidențiale în 2011

Războiul în Liberia s-a terminat, cel puțin pe hîrtie, deși rebelii și forțele guvernamentale continuă să se atace. Doar lumea pașnică este în așteptare de schimbări care să le aducă ceva bun. Se crede cu tărie că alegerile prezidențiale vor aduce schimbările dorite. Deși procesul de întocmire a listelor electorale se află în fază primară, se înregistrează primele tentative de încălcări ale legilor. „Lunile ianuarie și februarie au fost supraîncărcate pentru noi. S-a inițiat procesul de pregătire pentru alegerile pre-

creată în Coasta de Fildeş, țara vecină”, informează observatorul.

Liberia are un legislativ bicameral care constă din 64 de reprezentanți - aleși pentru un mandat de nouă ani - și 26 de senatori - aleși pentru un mandat de șase ani, aleși pe baza reprezentării proporționale. Țara este împărțită în 13 comitate: Bomî, Bong, Grand Bassa, Grand Cape Mount, Grand Gedeh, Grand Kru, Lofa, Margibi, Maryland, Montserrado, Nimba, River Cess, Sinoe. Liderii acestor comitate sînt numiți de către președinte. Președintele este alfit șef de stat, cit și șef de guvern, după modelul american. Votul este universal pentru toți cetățenii peste 18 ani. Liberienii își aleg președintele, membrii Adunării Naționale, precum și primarii (în orașele mari). În țară sînt înregistrate 73 partide politice, cele mai importante fiind Partidul Democrat din Senegal (PDS), Rewmi, Partidul Socialist (PS), Alianța Forțelor pentru Progres (AFP), Uniunea pentru Reinnoirea Democratică (URD), "JEF JEL", Partidul Independenței și Muncii (PIT) și Alianța pentru Republica Yakaar.

Jurnalul pacificatorului moldovean în Greenville, Liberia

Cel de-al doilea ofițer al Armatei Naționale care a primit mandat pentru Liberia la 31 mai 2010 este domnul locotenent-colonel Anatolii Zavtur. Inițial, dumnealui a primit repartitie în Monserado, unde a executat misiuni timp de 5 luni și jumătate. Apoi a fost transferat în Greenville, unde activează în prezent. Orașul Greenville, cunoscut sub numele Sinoe, este amplasat în coasta din sud-estul Liberiei, la aproximativ 150 km distanță de capitala Monrovia. În cadrul echipei multinaționale, ofițerul nostru este responsabil pe comunicații și transport. „Misiunea ONU împarte la moment teritoriul liberian în 11 sectoare. În fiecare dintre acestea există cîte o echipă de observatori militari”, scrie locotenent-colonelul Zavtur. De la observatorul nostru aflăm că echipele sînt constituite din 8-10 ofițeri multinaționali care au reușit să găsească limbaj comun. Cei doi ofițeri moldoveni care desfășoară mandate de observatori militari în Liberia, deși activează în zone de responsabilitate din vecinătate, se întîlnesc rar.

Clima te pierde în timp ...

Impactul cu viața din Liberia, cea de-a treia cea mai săracă țară din lume, pierdută în vestul Africii, măcinată de două războaie civile, cu o populație de patru milioane de locuitori, care cîștigă în medie puțin peste un dolar pe zi, i-a ridicat o serie de întrebări pentru început locotenent-colonelului Zavtur. Cu infrastructura la pămînt, cu drumuri în noroi, cu rezerve în obținerea unor produse de calitate și cu frica pentru securitatea proprie, tabloul care se zugrăvea

la început în mintea pacificatorului moldovean aduceau semn de „vreme rea”. „Dar acomodarea cu noul mod de viață s-a produs relativ ușor. Doar clima care predomină aici te pierde în timp. În fiecare zi este aceeași. Nu se schimbă așa ca acasă. Același aer asfixiant și umiditate sporită șapte zile în săptămînă”, scrie domnul locotenent-colonel Anatolii Zavtur. Liberia este situată în Africa de vest, avînd ieșire la Oceanul Atlantic. Peisajul general este caracterizat

tente. Atmosfera pe drumurile liberiene pare ruptă dintr-o secvență de film. Noroiul geme sub greutatea camionului la fiecare patrulă cu viteză minimă din cauza panglicii de apă maro care s-a așezat pe locul unde trebuia să fie drum. Găurile adînci și numeroase te fac să „plutești” și fiecare lovitură a anvelopelor te readuce pe pămînt. Camionul se apleacă periculos pe o coastă, iar vegetația densă de pe marginea drumului se-ntinde să te îmbrățișeze. Cam

În misiuni de documentare

de cîmpii plate, nivelul crescînd spre interiorul continentului. Clima este tropicală: caldă și umedă. Iernile sînt blînde și uscate, iar verile sînt umede și fierbinți. În medie, aici sînt 185 de zile ploioase pe an, iar temperatura se încadrează în limitele 24-27 grade Celsius. „La moment, în Greenville se înregistrează 25 de grade, iar temperatura predomină de cîteva săptămîni. Cînd am inspirat pentru prima dată aerul tropical, la coborîrea din avion, am decis că voi avea o luptă dură cu natura. Un alt lucru pe care l-am remarcat din primele minute este că au localnicii o practică în materie de comerț care te dă pe spate. Abia am reușit să pășesc pe sol că ne-am pomenit „atacați” cu diferite oferte. Vroiau să ne vîndă cartele telefonice și foarte multe obiecte. Apoi, încercau să ne ajute cu bagajul”, scrie ofițerul. Deși aborigenii nu manifestă o atitudine agresivă față de pacificatorii ONU, strecoară priviri răutăcioase și învinuitoare pentru ce li se întîmplă. Aici pericolul te pîndește la fiecare colț. Din cauza sărăciei, oamenii sînt deseori împinși la jafuri. Dacă ești alb și ai bani, devii ținta lor. Din acest motiv, sîntem nevoiți să ne organizăm și să ne protejăm unul pe altul”. Liberia are peste 16 triburi indigene și americano-liberieni, cei din urmă alcătuind numai 5% din populație.

Atmosfera pe drumurile liberiene

Traiul într-un stat de pe continentul african este înțesat cu amenințările exis-

tașa ar arăta calea spre o nouă localitate, cu noi oameni, într-o țară străină. „În fiecare zi executăm patrulă în aria de responsabilitate și acumulăm informația care include subiectul zilei (Named Area of Interest of the day). În zonele greu accesibile, efectuăm patrulă cu elicopterul. Aceste patrulă sînt de două feluri : pe tîrmul Oceanului Pacific și în rezervația naturală „Sapo park”. Situația în zonă pare calmă. În afară de aceasta, foarte rar executăm patrulă pe jos prin junglă, dar numai cu escortă militară”, povestește domnul Zavtur. Potrivit informațiilor oficiale, în Liberia există doar aproximativ 400 km de drum asfaltat. „Restul sînt asemeni unor cărări. Patrulă sînt oboșitoare, în special în sezonul ploios”.

Fiecare zi pe continentul negru este deosebită, extrem de solicitată, dar și interesantă. „Munca pe care o desfășoară un observator militar este foarte oboșitoare și doar o glumă mai învinge atmosfera. Nu știu dacă mai există vreun continent în care cele mai multe glume să fie legate de frigiderile și termoregloarele care nu mai funcționează”. Dorul de casă este cea mai mistuitoare încercare. „Cel mai mult îmi lipsește familia, prietenii, țara. Îmi este dor de colegii de serviciu. Vreau să profit de ocazie și să transmit salutări familiei mele, iar pe colegii mei îi îndemn să aplice pentru un mandat de pacificator în Africa”.

**Locotenent major
Inga MIHAILOVA**

Discuțiile cu localnicii sînt puncte de plecare pentru stabilirea unei relații amicale

Încercăm să menținem un tonus pozitiv. Ne creăm singuri distracție - la frigărui sau spunînd bancuri în timpul prînzului”. La fel, un aspect foarte important despre care ne vorbește locotenent-colonelul Vasile Croitoru reprezintă acumularea informației personale (de exemplu, ziua de naștere) despre ofițerii cu care activează și unele tradiții naționale în statele din care provine fiecare membru al echipei. Echipa este formată din 10 ofițeri: locotenent - colonel Zyele - Zambia, locotenent comandor Jasim - Bahgladesh, locotenent comandor Korillov - Rusia, maior Espejo - Bolivia, maior Bonavente - Philipines, maior Goran - Serbia, căpitan Alnaimat - Iordania, căpitan Guerero - Peru și căpitan Nateh - Gana. „Deși sîntem militari de diferite naționalități, am reușit să facem echipă bună”.

Este important să executăm 3 patrulă zilnic

Observatorii militari, într-o misiune desfășurată sub egida ONU, nu au un program structurat ca în țară pe un interval de 8 ore, ci aici devine „de cauciuc”. „Sîntem privați de weekend-uri. Muncim 24 de ore, șapte zile în săptămînă, 30 de zile în lună. Abia după 30 zile ai dreptul la un scurt concediu. Tradițional, la ora 8:00 se desfășoară ședința de planificare pentru ziua curentă, se numesc persoanele responsabile pentru misiunile parvenite sau pe care le fixez personal în scopul organizării eficiente a lucrului. Este important

zidențiale din această țară, care vor avea loc în toamna curentă. La moment, se lucrează la înregistrarea cetățenilor în listele electorale. Din cauza că majoritatea cetățenilor nu au acte de identitate, lucrul acesta devine anevoios. Am descoperit cazuri de înregistrare dublă, chiar triplă, dar și multe alte încălcări în listele electorale. La descoperirea unor neregularități, cetățenii au o reacție spontană, cer răfuială pe loc, nu cred în justiție, adesea chiar o fac. Ei cer foarte mult de la noi, iar noi le dăm ce putem. În raport cu pacificatorii, populația este prietenoasă, excepție fac ex-combatanții, care ne evită, mai ales după situația

O casă tipică în Liberia

Țăranii la munci agricole

Onor pentru doamnele

Uneori trebuie să-și îmbrace două perechi de ciorapi pentru a compensa diferența între mărimea bocancilor și a picioarelor. Nici hainele militare nu le sînt chiar pe măsură, dar întotdeauna doamnele militare au cîștigat admirația și respectul prin seriozitate și ambiție, prin putere și prin inteligență în lumea care, pînă nu demult, era rezervată bărbaților.

De ziua lor, în haine militare ...

Armata rămîne opțiunea principală

Munca la birou nu este atît de „simpatcă” cum pare, zice doamna locotenent Natalia Avram, ajutor superior șef secție financiară, Batalionul de Gardă. După ce a terminat cîteva calcule, ochii dumneai se ridică din hîrțile de pe masă și atenția se distribuie generos „musafirilor”. Munca este grea și locotenentul Avram este mereu ocupată. De aproximativ 13, dumneai a învățat tainele „bucătăriei” contabilității. „Mi-a fost de mare folos experiența preluată de la specialiștii care au studiat contabilitate în sistem sovietic”, mărturisește doamna locotenent.

Trecînd prin numiri de funcții, dumneai zice că activitatea pe linie de finanțe mănincă foarte multă răbdare. „Pentru că trebuie calculat fiecare bănuț la salariul angajaților”. Dar experiența din unitate i-a fost „de aur” doamnei locotenent atunci cînd a decis să îmbrățișeze cea de-a doua facultate la Academia de Studii Economice din Moldova, pe care a absolvit-o în 2008. „E mai ușor să te duci la gestiune, dacă cunoști contabilitate bugetară”, susține dumneai.

Cei aproape 13 ani de activitate în sistemul militar făcuți de doamna locotenent au fost plini cu urcușuri și coborîșuri. Își amintește că înainte să treacă poarta unității îi era teamă de necunoscut. „Sînt lucruri pe care la început le vedeam altfel, dar acum obișnuința s-a

instalat peste toate”. Astăzi surîde, dar cînd i se făcea observație, credea că e o dovadă de rea-voință. Acum nu i se mai întîmplă să fie întoarsă din mers, pentru că nu a salutat sau pentru că ținuta nu-i este aranjată corect. Pe final, doamna locotenent Natalia Avram ne spune că

armata este opțiunea principală, în pofida tuturor greutăților inerente vieții cazone și că în armată nu poate fi vorba de discriminări, nici pozitive, nici negative, deoarece, vorba aceea, „soldatul este soldat”.

În Armata Națională femeile se bucură de respect, pentru că știu să își facă lucrul cu sîrguință și mai ales cu calitate. În acest context, prind valoare afirmațiile domnului locotenent-colonel Dumitru Sîli, șef stat major al Brigăzii „Ștefan cel Mare”, că femeile militare ar putea să comande și cu un pluton sau chiar să conducă cu o unitate. De menționat că în Brigada „Ștefan cel Mare” activează 51 de doamne, dintre care 9 angajate civile.

Înălțimea este prietenul parașutistului, chiar dacă la „cîrma” parașutei se află o doamnă

Cine a zis că femeile nu pot să „cîrmuiască” cu parașuta? Nu-i adevărat. Drept confirmare vine experiența „în aer liber” a doamnelor din Batalionul cu Destinație Specială, care cuceresc înălțimile alături de colegii lor. Și aici trebuie să subliniez că numai doamnele din Batalionul cu Destinație Specială sînt norocoasele care pot încerca cele mai tari senzații în aer. Doamna plutonier Olesea Ghelbet are 4 salturi la activ de la înălțimea 1500 m. Înfricoșătoare înălțime? Ba deloc. „Primul salt cu parașuta l-am efectuat în anul 2009. A fost cel mai ușor, pentru că m-am lăsat „dusă de val”. Al doilea a fost puțin mai dificil, pentru că dădeam atenție tuturor elementelor la planare și aterizare. Acest lucru te încordează. Am impresia că cu cît mai multe cunoșteam, cu atît mai dificil îmi venea să execut perfect salturile”, explică doamna plutonier.

Doamna Ghelbet are deja 17 ani vechime în armată. Dintre care 14 în Batalionul cu Destinație Specială „Fulger”. Prima funcție pe care a îndeplinit-o era cea de sergent stat major,

companie stat major. Iar la sfîrșitul anului 2009, după ce a urmat cursurile de subofițer, dumneai a fost numită la altă funcție și a primit grad de subofițer.

Doamna plutonier Ghelbet vorbește cu zîmbet pe buze despre colegii dumneai, pentru că s-a integrat ușor în colectivul Batalionului cu Destinație Specială grație colegilor care o înțeleg și o susțin. Or, activitatea în medii bărbătești nu este deloc ușoară, dacă nu ai susținerea lor. „Ca să ții pasul cu acești militari foarte bine pregătiți, trebuie să fii și tu la fel de bine pregătită și să nu îți lipsească ambiția”, mărturisește interlocutoarea noastră, subliniind că este foarte mîndră că activează alături cu acești bravi băieți din Armata Națională. Și chiar dacă eroina noastră se lovește uneori de aisbergul destinului de militar deloc ușor, a mers de fiecare dată înainte cu capul ridicat. Pentru că fiul dumneai Marc, care are 6 anișori, știe că mama este „desantric” și toate greutățile îi sînt pe puteri.

Plutonier Olesea Ghelbet se pregătește să cucerească înălțimile

militare

MESAJUL ministrului Apărării Vitalie MARINUȚA cu ocazia Zilei Internaționale a Femeii

Dragele noastre femei,

Cu prilejul Zilei Internaționale a Femeii, sint onorat să felicit toate femeile care fac parte din familia Armatei Naționale. Profit de această ocazie ca să vă exprim admirația pentru faptul că în clipele grele, pline de neliniște și de încercări, dați dovadă de o extraordinară putere sufletească, care poate fi comparată doar cu puterea dragostei voastre nemărginite. Deși viața militară nu este dintre cele mai ușoare, reușiți să îmbinați nobila misiune de apărător al Patriei cu cea de mamă și soție grijulie. Pentru îndeplinirea conștiințioasă a obligațiilor de serviciu, competență, tărie de caracter și devotament, vă mulțumesc și mă închin până la pământ.

Distinse doamne și domnișoare, Știu cât de importantă este pentru voi stabilitatea. Aveți nevoie de stabilitate pentru a naște și educa copii sănătoși. Știu cât de importantă este pentru voi încrederea în ziua de mii-ne pentru că vreți să fiți sigure că copiii voștri vor avea acces la studii de calitate și vor obține o slujbă bună în viitor. Totodată, știu cât de importantă este pentru voi pacea, pentru că nici o mamă nu-și dorește să-și piardă copiii în război. Iată de ce, împreună cu membrii Guvernului R. Moldova, vom face tot ce ne stă în puteri pentru ca în țara noastră să fie întotdeauna pace, stabilitate și bunăstare, iar copiii noștri să aibă o viață mai bună.

Dragi femei,

În această zi de primăvară, vă urez multă sănătate, dragoste și înțelegere din partea celor dragi, atenție și recunoștință din partea copiilor, liniște și bunăstare în familiile Dumneavoastră, credință în bine și numai primăveri în suflet. Va felicit și vă doresc un 8 martie cât mai frumos.

Cu profund respect, ministrul Apărării Vitalie MARINUȚA

Ochit... de femei

Dacă pînă nu demult lumea armelor era rezervată doar bărbaților, vremurile s-au cam schimbat. Iar femeile dovedesc că pot fi foarte buni țintași, așa cum este eroina noastră din Brigada „Ștefan cel Mare”, medaliată în cadrul campionatelor la tir desfășurate în Armata Națională.

Doamna plutonier Elena Cruc este un țintaș înăscut, deși talentul l-a descoperit abia acum trei ani, cînd a fost încorporată în serviciul militar, pe bază de contract, în Armata Națională. Toate gloanțele pe care le-a lansat din diferite tipuri de armă au spulberat țintele pe distanțe 25-100m, în funcție de arma din care se efectuează tragerile. Deși a primit „botezul focului” cu „Ak-47”,

pistolul TT s-a „lipit” puternic de sufletul ei. „Poate pentru că pistolul este arma cea mai potrivită unei femei - cîntărește puțin și este comodă”, opinează doamna plutonier Cruc. Armele nu sînt doar pasiunea bărbaților. „Îmi doresc să cunosc cît mai multe despre pușca semi-automată cu lunetă și să execut trageri din aruncătoare de grenade”, mărturisește interlocutoarea noastră. Dar și mai mult, Elena Cruc ar vrea să simtă puterea tunului MT-12, arma artileriștilor. Impresionant. Cu acest talent te naști? Probabil, „dar dacă nu îl dezvoltî prin antrenament asiduu și nu înveți să-ți controlezi emoțiile și să ai încredere în forțele proprii, acest talent este distrus din germen”.

De 17 ani în slujba patriei și tot în atîția ani nici nu mi-a trecut prin minte să las armata

„Armata se vede bine cu ochi de femeie”, îmi zice cu încredere doamna plutonier major Irina Zavalskaia în debutul comunicării. Dumneaei este de 17 ani în armată. A început la spitalul militar din Bălți unde a activat 11 ani, 4 ani a îndeplinit serviciul militar în Batalionul Asigurare Materială Independent, apoi viața a adus-o în Brigada „Ștefan cel Mare”, unde ocupă în prezent funcția de felcer al primului batalion.

Posesoare a două diplome - cea de medic și filolog, doamna plutonier major a ales calea de afirmare în armată, poate puțin impulsivă în alegerea profesiei de soțul dumneaei, militar de carieră. „De 17 ani activez în armată și tot în atîția ani nici nu mi-a trecut prin minte să o abandonez”, mărturisește doamna Zavalskaia. Principalele greutăți ale sistemului - trageri, deplasări în poligon au devenit pasiune. „Îmi plac deplasările în poligon și tragerile din armament, în special din pistolul mitralieră „Kalașnikov” și din aruncătorul de grenade”, mărturisește doamna plutonier major Zavalskaia. Pasiunea pe care o are dumneaei pentru arme se amplifică în fiecare an. „Am insistat să învăț a conduce și mașinile de luptă, pentru

că este o ocupație foarte interesantă. Nu mi-a fost greu să trec probele sportive, iar procesul de montare și demontare a armei îmi ia timpul stabilit pentru nota zece”, zice doamna Zavalskaia. Toate aceste performanțe se ating cu multă ambiție. Mai mult chiar, dumneaei crede că „armata este spațiul care îți oferă ceva nou în fiecare zi”.

Deși s-ar părea că în 17 ani de activitate ai explorat tot spațiul în armată, doamna plutonier major ar mai vrea ceva pentru sine - să participe încă o dată la exercițiul multinațional „Medceur”. „Am avut o experiență în 1996 la acest exercițiu care s-a desfășurat în poligonul din Bălți. Mi-a plăcut într-atît, încît aș vrea să se repete, pentru că atunci s-a realizat un transfer de experiență de la colegii noștri de peste hotare”, menționează doamna plutonier major Zavalskaia.

În ajunul sărbătorii de 8 martie, zi în care nu va fi alături de colegele dumneaei, pentru că a fost detașată în Zona de Securitate, doamna Zavalskaia transmite urări de bine și de sănătate femeilor care au ales să-și lege destinul cu armata și le îndeamnă să fie curajoase, răbdătoare, să zîmbească, să iubească și să fie iubite.

Plutonier major Irina Zavalskaia în „pulsul” meseriei de medic militar

Scrisoarea locotenentului care a luptat în Afganistan

Colonel (r) Andrei Covrig: „Mișa, noroc! Îmi cer scuze că demultișor nu ți-am scris .
Și vreme nu am prea avut și îmi era lene... Pot să-ți spun că la mine e totul în regulă ... „

Militarul nu-și alege războiul

Pînă în decembrie 1979, doar încercam să ghicesc, împreună cu alți camarazi, dacă va avea loc invazia Afganistanului. Iar pe 27 decembrie 1979, am călcat pe pămîntul acestui stat și am luptat în Regimentul 1008 de tunuri antiaeriene. Aveam 22 de ani și două stelute pe epoleți. Eram locțiitor comandant baterie. Douăzeci și doi de ani păstrez în memorie militarii cu care am luptat cot la cot în această țară. Erau de diferite naționalități. Mi-i amintesc pe ofițerii noștri - Serghei Puznicov și Alexandru Timoșenco, cel care zicea că îndată ce roata automobilului nostru va trece frontiera, voi înțelege că am intrat în Afganistan. La fel, pe Nicolai Vladimir Cereșin din Ucraina, Timir Hosnolovici, Timir Bulatov care erau soldați în termen. Îmi amintesc de ei pentru că erau bravi, aveau o voință de invdiat și pentru curajul pe care îl aveau. Cînd am intrat în Afganistan, am trăit un episod tenebru în munți, unde am rămas fără camioane, pentru că ambele s-au defectat, iar sergentul Șulț repara unul dintre tunurile pe care le aveau cu noi. Dar cel mai puternic am simțit palma lui Dumnezeu deasupra capetelor noastre atunci cînd am ieșit din Gherat vii și nevătămați. Îmi amintesc foarte bine ziua de 15 februarie 1989. În anul

acela îndeplineam serviciul militar în cadrul Diviziei 88 infanterie din localitatea Kușka, Turkmenistan. Era o zi deosebită, cu multă zăpadă, deși în zona aceea era mai des nisip și soare fierbinte. Și tot această zi m-a reîntîlnit cu Serghei Gușin, eroul Uniunii Sovietice, pe care l-am cunoscut în Turkistan, acolo unde am îndeplinit ambii serviciul militar și cu care nu m-am văzut după ce a plecat să lupte în Afganistan.

Un război nu se uită. Undeva în minte el rămîne agățat de prezent. Un război se duce pînă la moarte, păstrînd sensul figurat, dar și propriu al cuvintelor.

„... În Kușka noutăți nu prea sînt. Cărți nu prea citesc. Cu interes am privit fotbalul „Euro -88”. Minunat. Au fost vreo cîteva filme minunate pe aici. Iată cam așa. Toate cele bune.

Al vostru, A. Covrig”.
03.07. 88

Locotenent major Inga MIHAILOVA

„Poetul Grigore Vieru a trecut dincolo ...”

„Moartea, ca și viața, poate fi îmbunătățită, dacă lași în urmă un nume curat”
Grigore VIERU

La doi ani după trecerea în neființă a lui Grigore Vieru, studenții militari s-au reunit în sala festivă a Academiei Militare pentru a-l omagia pe marele poet național. Spectacolul a inclus recital de poezie din creația maestrului, cîteva piese interpretate de către artiștii invitați la eveniment și de către studenții militari care au creat atmosferă cu „glasul” strunelor de chitară.

Despre marele talent al lui Grigore Vieru și setea lui uimitoare de viață a venit să le povestească studenților scriitorul Efim Tarlapan, membru al Uniunii Scriitorilor din Moldova. „Omul s-a dus, dar poetul rămîne cu noi mereu. Pe Grigore Vieru l-am cunoscut personal și vreau să zic că este un mare poet, care a reușit să ajungă la inimile noastre prin cuvintele simple, prin dragostea față de mamă și de viață”, zice domnul Tarlapan.

Studentul Ion Petroșișin este pasionat de opera marelui Grigore Vieru. „Marii oameni ai poporului nostru, așa cum este Grigore Vieru, nu trebuie uitați. Militarii trebuie să cunoască operele acestuia, pentru că poetul a fost un mare patriot și a iubit limba, mama, neamul”, zice studentul.

Iar Octavian Mereștian a scris o poezie dedicată lui Grigore Vieru în noaptea cînd a aflat despre moartea poetului.

De ziua îndrăgostiților, poetul Grigore Vieru ar fi împlinit 76 de ani. Grigore Vieru s-a stins din viață la 18 ianuarie 2009, într-un accident auto, în timp ce se întorcea de la un spectacol care a avut loc la Cahul. Mașina în care se afla s-a izbit în stîlpul unui panou publicitar, amplasat în centrul drumului. Poetul a fost înmormîntat pe 20 ianuarie 2009 la Chișinău, în cimitirul central din strada Armenească. Ziua de 20 ianuarie 2009 a fost declarată zi de doliu în Republica Moldova.

Locotenent major Inga MIHAILOVA

Omagiu pentru cei căzuți în luptă

Recent, la Casa Centrală a Armatei Naționale au fost comemorați ostașii căzuți în războiul din Afganistan. Tinerii soldați și ofițerii, care au venit să aducă un omagiu celor căzuți în luptă, s-au întîlnit cu veteranii aceluia război. Aceștia din urmă le-au povestit ostașilor despre greutățile serviciului militar din Afganistan, despre pericolele, pe care le-au întîlnit în timpul

războiului, despre camarazii de luptă, care i-au ajutat să înfrunte toate obstacolele.

La eveniment a fost prezent și chitaristul maior Oleg Vetreniuc, care a interpretat melodii îndrăgite consacrate eroilor de război.

Spre final, militarii au vizionat un film artistic despre eroismul ostașilor, manifestat în luptele din Afganistan, în care erau prezentate circumstanțele și evenimentele

asemănătoare cu cele descrise de veterani.

Pe data de 15 februarie s-au împlinit 22 de ani de la retragerea trupelor sovietice din Afganistan. Însă, începînd cu acest an, 15 februarie se va sărbători anual ca ”Ziua comemorării ostașilor căzuți în timpul acțiunilor de luptă din Afganistan”.

Dmitrii VOSIMERIC

Studenții dispută trofeeale naționale

Studenții Academiei Militare „Alexandru cel Bun” au participat la Campionatul deschis al Republicii Moldova la sambo aplicativ între seniori. Evenimentul s-a desfășurat în incinta sălii sportive a Universității de Stat de Educație Fizică și Sport. Lupta s-a dat pe categorii de greutate între peste 200 de sportivi. Academia Militară „Alexandru cel Bun” a fost reprezentată de studenții Eugen Tcaci și Alexandru Fuior, car au evoluat la categoria de

greutate de pînă la 68 kg, unde au concurat peste 30 de sportivi luptători. Student Eugen Tcaci a obținut 4 victorii consecutive în luptele de calificare, iar în finala mare a fost învins de către premiantul Campionatului European.

Iar în perioada 24-25 februarie, curent, studenții militari au participat la Campionatul deschis al Republicii Moldova la lupta națională ”Trînta”, unde echipa s-a plasat pe locul III. În clasamentul indivi-

dual, la fel pe locul III, la categoria de pînă la 85 kg, s-a plasat Radu Zănoagă. În total, Academia Militară a fost reprezentată de 6 studenți sportivi : Serghei Bejan, Maxim Căldare, Roman Gormah, Veaceslav Ciornii Radu Zănoagă, Mihail Zidu.

Campionatul a reunit peste 100 de sportivi din republică. De menționat că lotul Academiei Militare participă pentru prima dată la competiții de acest nivel.

Armata Națională a desemnat cei mai buni țintași

Ministrul Apărării Vitalie Marinuța a premiat cei mai buni țintași din Armata Națională în cadrul Campionatului Armatei Naționale la tir, desfășurat la Clubul Sportiv Central al Armatei.

În rezultatul punctajului acumulat, Comandamentul Forțelor Terestre a devenit învingător în concursul pe echipe, iar locul secund și trei au revenit reprezentanților din cadrul Brigăzii „Ștefan cel Mare” și Brigăzii „Moldova”, respectiv.

Totodată, la concursul individual au fost desemnați cei mai buni țintași ai Armatei Naționale: locotenent-coloneii Vladimir Dudarenco și Iurie Briceag, precum și locotenentul Pavel Bunic.

Potrivit maiorului Vasile Olednic, specialist principal al Direcției

instruire întrunită și doctrine, militarii Armatei Naționale au efectuat trageri din pistol și pușcă pe distanța de 25 de metri. Olednic a subliniat că la competiția din acest an au participat 20 de echipe, iar cupa a fost disputată de circa 80 de militari din garnizoanele Chișinău, Bălți, Cahul și Ungheni.

Campionatul Armatei Naționale la tir este organizat pentru verificarea în condiții de competiție a nivelului pregătirii profesionale și reprezintă o parte componentă a controlului militarilor prin contract în anul de instruire 2011.

Voronin, Armata Națională și tragedia clasei politice autohtone

Continuare din pag.5

Voronin insistă că Armata Națională este inutilă și reprezintă doar un simbol. Voi adresa detaliat aceste gânduri puțin mai jos. Vreau să atrag atenția la alte argumente, la care Voronin apelează în suportul ideii înaintate, pentru a arăta cât de puțin justificate sînt ele. Voronin indică că cheltuim 200 mln lei pe an, fapt care este prea scump pentru susținerea "simbolului". De fapt, Moldova cheltuie pentru armata sa circa 0.55% din PIB, ceea ce prezintă cea mai joasă rată de finanțare a armatei raportată la venitul statului, în tot spațiul post-sovietic. Și aceasta are loc în pofida faptului că Moldova se confruntă cu un conflict secesionist, și are staționate pe teritoriul său, contrar voinței sale, trupe străine.

Apoi, Voronin argumentează necesitatea lichidării Armatei Naționale prin faptul că ea cică irită conducerea de la Tiraspol, recunoscînd, de fapt, că ultimii întrețin o armată de opt ori mai puternică. Pe lângă faptul lipsei totale de logică a acestui argument, nu este clar de ce Voronin, reprezentînd o bună parte a alegătorilor Republicii Moldova în Parlament, promovează interesele administrației de la Tiraspol. Și un nonsens și mai mare îl reprezintă încercarea de a insista că dacă lichidăm Armata Națională, vom reuși să "reunificăm țara". Mai jos voi prezenta un șir de argumente care explică motivele de ce alte state mențin armate. La fel, apelînd la cercetările foarte vaste pe problema negocierilor părților la conflict, voi argumenta că, de fapt, propunerea lui Voronin va crea piedici foarte mari în calea reîntegrării Republicii Moldova.

De ce un stat are nevoie de armată?

Există un vast volum de cercetări care au examinat procesul de formare a statului modern în Europa și alte părți ale lumii. Majoritatea absolută a acestora acordă armatei un rol important în formarea și consolidarea statului. Samuel Finer, Charles Tilly, Bruce Porter, Karen Rasler și William Thompson, Michael Desch, Janice Thompson, Michael Mann și Jeffrey Herbst sînt doar cîțiva autori influenți printre cei mulți care au făcut referință la rolul armatei în formarea statului, confirmînd intenționat sau ba vestita frază a lui Max Weber despre necesitatea stabilirii monopoliei statului asupra proliferării violenței pe teritoriul său. Logica acestei idei este simplă – imediat cum pe teritoriul controlat de stat apare o forță capabilă să contesteze monopolia statului asupra folosirii violenței, ne trezim cu un conflict separatist, o insurgență armată sau haos criminal. Sînt capabile oare structurile de menținere a ordinii publice să protejeze această monopolie a statului? Răspuns la această întrebare am primit la începutul anilor 1990, cînd după ce poliția a eșuat catastrofic în realizarea acestei funcții, statul a început rapid crearea forțelor armate proprii. Scepticii vor încerca să-mi riposteze că armata la fel nu a reușit să dezarmeze structurile paramilitare conduse de administrația de la Tiraspol, ori, cum a insistat Voronin, că oricum avem forțe armate mai slabe ca toți actorii ce ne înconjoară.

Drept răspuns, voi scoate în evidență încă o funcție importantă a armatei – cea de descurajare a agresiunii militare. Există evidenta empirică convingătoare, care indică că chiar o forță mai inferioară din punct de vedere al capacităților militare poate descuraja o agresiune armată, dacă invadatorul realizează că agresiunea va fi prea costisitoare. Prin aceasta se poate explica caracterul de "razdrajiteli", care în opinia lui Voronin îl are Armata Națională după părerea celor de la Tiraspol (și Moscova). Factorul descurajării agresiunii a devenit în special important în lumea modernă, cînd cuceririle de teritorii practic nu mai servesc drept scop al agresiunii armate. Invaziile militare se fac cu scopul schimbării guvernului țării invadate, și/sau politicilor interne

și externe ale acesteia. Adică, argumentele precum că nu putem fi ținta unei agresiuni armate sînt nefondate – chiar dacă nimeni nu ne dorește teritoriul, mulți ar dori controlul asupra politicilor țării. La fel, nu este neapărat să fim invadați din exterior, căci un agresor ar putea finanța o insurgență internă, cum s-a întîmplat deja după destrămarea Uniunii Sovietice. O altă tendință modernă este înlocuirea scopului principal al războiului de reducere a capacităților militare a inamicului (attrition of forces), printr-un alt scop de reducere a voinței de rezistență (attrition of resolve). Adică, existența unei armate, chiar mult mai mică și inferioară militar în comparație cu forțele unui agresor, semnifică un șir de probleme pentru acesta. Mai întîi de toate, existența forțelor militare indică potențiala rezistență armată din partea țării-țintă, și deci va duce la jertfe omenesti, care vor amplifica reacția negativă a comunității internaționale, și vor mări probabilitatea unei intervenții din partea comunității internaționale pentru restabilirea status quo-ului. Apoi, rezistența armată chiar slabă semnifică costuri nu doar politice, ci militare și economice pentru un invadator. Avem multe exemple în fața ochilor, cînd forțe inferioare, folosind tactica de gherilă, au generat costuri enorme pentru armate mult mai superioare. Deci, lipsa unei forțe armate, de fapt, va invita agresiune externă, căci în cazul în care există divergențe între doi actori, invazia poate fi soluția cea mai ieftină, anume în acel caz cînd jertfa nu are o armată și deci nu va opune rezistență. Deci dacă Voronin consideră că avem o armată incapabilă să reziste agresiunii externe sau a separatiștilor de la Tiraspol, o

soluție ar fi revizuirea strategiei și doctrinei de apărare, trecerea de la apărare eșalonată de tip sovietic, la cea care utilizează tactica de gherilă, reducerea costurilor pentru securitatea internă în favoarea mării celor de apărare etc.

O a treia funcție importantă a armatei constă în consolidarea loialității populației față de stat și edificarea naționalismului sănătos. Această funcție a armatei a fost observată pe parcursul istoriei, cînd Franța, Germania, SUA și altele au folosit institutul armatei pentru promovarea naționalismului. Oare și-a menținut armata această funcție și în lumea contemporană? Evident că da, căci este o structură care recrutează în masă tinerii în perioada maturizării psihologice a acestora, și îi educă timp de un an în spiritul valorilor patriotice. Argumentele despre eficiența sau ineficiența acestui proces în Moldova sînt irelevante, căci contează potențialul pe care îl are armata în acest sens. Și acest fapt este foarte important pentru o țară în tranziție precum este Moldova, care continuă să se ciocnească cu necesitatea consolidării loialității cetățenilor săi către stat. Deci dacă ne dorim să avem un stat suveran, există și necesitatea de a cultiva loialitatea tinerilor cetățeni către acest stat. În realitate, foarte mulți tineri vorbitori de limbă rusă au început a vorbi româna în armată, unde instrucțiunile și regulamentele sînt în română. Nu exclud că ar putea fi excepții și există unități (la Bălți sau Cahul) unde comandanții ar putea folosi limba rusă în conducerea cu trupele. La fel, este un element care poate fi controlat și deci trebuie să considerăm anume potențialul armatei în acest sens și nu practici separate.

La fel, Armata Națională este o structură unică în cadrul sistemului instituțiilor statale ale RM. Este o structură în disponibilitate permanentă de a îndeplini un spectru de sarcini foarte larg, are o disciplină eficientă, instruire specializată, și are resurse accesibile permanent. Nu în zadar, conducerea țării indiferent de partidul de guvernare, a folosit de nenumărate ori resursele Armatei Naționale pentru a soluționa situații de criză de tip calamități naturale. Acestea au fost mereu de o scară mult mai mare, pentru că structurile abilitate sau organele administrației publice locale să le poată face față. Deci armata joacă rolul celui colac de salvare, sau a unui airbag de protecție în caz de crize, cînd toate alte încercări au eșuat.

Nu în ultimul rînd, armata contribuie la sporierea unui alt element al puterii unui stat – imaginea internațională. Factorul imaginii este atît de important în politica internațională, încît este imposibil de ignorat. Un stat cu o imagine bună va atrage mai multă cooperare, va fi capabil să încheie acorduri suferind costuri mai mici, va însufla mai multă încredere partenerilor internaționali etc. Ar fi dificil de găsit o altă instituție în stat, care a contribuit mai mult la promovarea imaginii pozitive a Republicii Moldova peste hotare decît Armata Națională. Începînd cu anul 1994, contingente militare ale RM au participat la variate exerciții de menținere a păcii și soluționare a situațiilor de criză organizate de statele-membre ale NATO și Programului "Parteneriat pentru Pace", care includ, de fapt, toate țările UE, dar și cele din spațiul post-sovietic. Militarii moldoveni la fel au obținut distincții și aprecieri înalte servind în comandamente internaționale, în misiuni de menținere a păcii ONU și în misiuni de cîmp ale OSCE. Cineva ar putea argumenta că corpul diplomatic moldovenesc la fel a sporit la creșterea imaginii internaționale a RM, însă nu trebuie să uităm și faptul că acest corp diplomatic, din motivul numirilor ambasadiorilor după criterii politice și nu după competență, a mai și dăunat imaginii țării.

Drept răspuns la alte critici, este important să înțelegem, că forțele de pacificare au un antrenament și echipare specifice operațiunilor de menținere a păcii, și nu sînt capabile să execute un șir larg de misiuni, inclusiv cea de descurajare a agresiunii externe. Însăși psihologia ostașilor pacificatori este construită spre a evita confruntarea armată, pentru a controla violența. Pe cînd forțele militare instruite pentru apărarea integrității teritoriale ale unei țări sînt un instrument complet diferit, care nu poate fi substituit de pacificatori. Astfel, sugestia lui V.Voronin de a înlocui armata cu forțe de pacificare nu soluționează problema invocată de acesta.

În final, a fi o țară neutră nu înseamnă a fi scutit de pericolul la adresa suveranității și integrității teritoriale. De fapt, istoria ne oferă mai multe exemple cînd țările neutre au fost agresate, decît cînd li s-a respectat neutralitatea, în special cînd acestea nu erau capabile să-și protejeze acest statut. Astfel, invocarea neutralității în suportul desființării armatei este lipsită de temei și sens.

Declarația lui Voronin scoate în evidență o problemă mult mai mare pentru Republica Moldova, decît pare la prima vedere. Este vorba de promovarea de către clasa politică moldovenească a unor politici publice ineficiente, fără examinarea relevanței și capacității acestora de a soluționa problemele declarate. De fapt, folosirea argumentelor fără sens și logică indică nivelul de competență a clasei politice, dar și a consilierilor și funcționarilor care îi asistă în generarea a astfel de idei. Sau, un lucru nu mai puțin grav, ne sugerează că politicienii nu se conduc în deciziile sale de sfaturile consilierilor competenți. Iar un astfel de comportament, cînd politicienii se consideră experți în toate cele posibile, este unul falimentar, după cum a arătat inclusiv și experiența Uniunii Sovietice.

Dumitru MÎNZERARI

Armata Națională – garantul păcii în Republica Moldova

**Interviu cu Vitalie GROSU,
directorul Centrului de Informare și Documentare privind NATO**

- Domnule Grosu, începem cu cea mai simplă întrebare, de ce un stat are nevoie de armată?

- În opinia mea, un stat are nevoie de armată din simplul motiv că această instituție a garantat dintotdeauna apărarea țării, independența, suveranitatea și integritatea teritorială ale acestui stat. Dacă e să vorbesc despre Armata Națională, această instituție, alături de armatele mai multor state, în decursul anilor și-a atribuit și un șir de alte misiuni, precum este asistența autorităților publice în cazuri de urgență civilă sau alte acțiuni care au corelație cu garantarea securității și apărării statelor.

- Dacă ne referim la Armata Națională a Republicii Moldova, credeți că statul alocă suficiente surse bugetare pentru existența acestei instituții?

- Este o întrebare actuală și mă bucur că ați adresat-o. Astăzi se discută deschis despre problema vizată. Dacă ar fi să privim legile bugetului statului în Republica Moldova și alocațiile bugetare pentru Armata Națională, din start putem să facem concluzia că alocațiile efectuate în prezent pentru Armata Națională sînt insuficiente. Finanțarea Ministerului Apărării al Republicii Moldova și a Armatei Naționale este o problemă foarte gravă. Toți experții din Republica Moldova recunosc că Armata Națională este ținută la limita de existență. Conform ultimelor date, Republica Moldova nu alocă mai mult de 0.3 – 0.4 % din Produsul Intern Brut pentru Armata Națională. În cazul în care noi avem pretenții de a transforma Armata Națională într-o armată profesionistă care să răspundă la un șir extins de amenințări și să le neutralizeze, care să constituie garantul, suveranității și integrității teritoriale ale Republicii Moldova, desigur aceste resurse sînt insuficiente.

- Care credeți că ar fi cifra suficientă pentru întreținerea Armatei Naționale?

- Suficiența alocațiilor bugetare trebuie să reiasă din așteptările și misiunile pe care le avem pentru Armata Națională. Dacă ar fi să luăm politica statelor neutre din Europa, alocațiile bugetare nu sînt mai mici de 1.5 – 2%. Dar, desigur, trebuie să luăm în considerare situația actuală în republică. Ceea ce vreau să spun este că trebuie de elaborat o politică eficientă, o politică coordonată care să ia în calcul necesitățile Armatei Naționale.

- Menținerea bugetului Armatei Naționale la limita de existență, așa cum ați menționat mai sus, ar însemna că există intenția de a desființa Armata Națională?

- Este foarte greu de răspuns la această întrebare. Aș vrea să atrag aten-

ția că în decursul anilor 2001 - 2008 au existat două inițiative serioase prin care s-a propus demilitarizarea Republicii Moldova. Prima inițiativă ține de Memorandumul Kozac. Această inițiativă venea din partea unui stat străin și atunci, normal, întrebarea care apare este de ce un stat străin, precum este Federația Rusă care are armată pe teritoriul republicii noastre, ar avea acest interes. Și a doua ține de declarațiile făcute de ex-președintele Republicii Moldova, Vladimir Voronin, prin anii 2007-2008 cînd a spus că, în contextul reglementării conflictului transnistrean, ar trebui demilitarizate ambele maluri ale Nistrului. Pe mine mă pune în gardă corelația dintre aceste două inițiative – una venită din partea Federației Ruse și alta din partea ex-președintelui Voronin. Ceea ce vreau să spun este că Republica Moldova, în condițiile actuale, nu-și poate permite să nu aibă o armată profesionistă, capabilă să garanteze securitatea și apărarea Republicii Moldova. Pentru că atunci cînd vorbim despre statul nostru, trebuie să luăm în considerare că avem pe teritoriu o forță armată străină, este vorba despre forțele armate ale Federației Ruse. Și în al doilea rînd, vorbim despre existența formațiunilor paramilitare separatiste în regiunea transnistreană. În astfel de condiții, Republica Moldova, nici într-un caz, nu-și poate permite desființarea forțelor armate.

- Unul dintre punctele programului de guvernare actuală prevede necesitatea participării Republicii Moldova la misiuni internaționale de menținere a păcii. Credeți că Armata Națională deține potențialul necesar pentru a îndeplini acest obiectiv?

- Din cîte cunosc, Armata Națională a Republicii Moldova a reușit să creeze un batalion care se ocupă în special cu misiuni de menținere a păcii. Este normal ca acest batalion să-și îndeplinească misiunea pentru care a fost creat. Totuși, iarăși trebuie luat în considerare că resursele care sînt alocate în prezent pentru Armata Națională sînt insuficiente pentru acest tip de activitate. Și în al doilea rînd, trebuie să se țină cont că participarea Republicii Moldova la astfel de misiuni reiese din însuși statutul său de membru al Organizației Națiunilor Unite. Este vorba despre contribuția pe care trebuie să o aducă țara noastră la stabilitatea și pacea regională și internațională. Sub egida cărei organizații Armata Națională desfășoară aceste misiuni, este altă întrebare și nu prezintă interes atît de mare.

- Credeți că e bine ca Republica Moldova să participe la misiuni internaționale de menținere a păcii sub egida NATO?

- Conform legislației naționale, Republica Moldova participă la misiuni internaționale sub egida ONU și OSCE. Misiunile internaționale desfășurate de NATO, în mare parte sau chiar integral, sînt organizate sub egida ONU, dar au fost transferate în competența NATO, deoarece ultima este mult mai pregătită pentru a desfășura acest tip de activități. Însăși organizația a fost creată prin respectarea statutului ONU. Eu nu aș vedea mari probleme dacă legislația națională ar fi adaptată și s-ar permite

participarea Republicii Moldova inclusiv la acest tip de misiuni. Pentru că, în primul rînd, este vorba despre stabilizarea regională și internațională și, în al doilea rînd, în contextul acesta, este vorba de realizarea intereselor naționale ale Republicii Moldova.

- În ultimul timp, în societatea civilă se vorbește mult despre aderarea Republicii Moldova la NATO. Credeți că este posibil?

- Acesta este un subiect destul de delicat care trebuie ținut în discuție la nivel național, între forțele politice majore. Trebuie de înțeles că Alianța Nord-Atlantică nu impune nicio condiție Republicii Moldova privind aderarea. Din cîte cunosc, Alianța Nord-Atlantică a spus foarte clar că este dreptul Republicii Moldova de a-și decide politicile de securitate și principiile care stau la baza acestor politici.

- Ce activități ați organizat sau intenționați să organizați în comun cu Ministerul Apărării?

- Aș vrea să subliniez că între Centrul de Informare și Documentare privind NATO și Ministerul Apărării există o bună cooperare care permite realizarea unui șir de inițiative comune în vederea îndeplinirii sarcinilor comune în domeniul securității și apărării. În special, misiunile Centrului de Informare și Documentare privind NATO este de informare și expertizare a anumitor acte legislative. Împreună cu Ministerul Apărării s-au desfășurat un șir de activități, în cadrul instituției noastre, dar și la Ministerul Apărării, unde s-au pus în discuție documentele fundamentale ce țin de politica de securitate națională a Republicii Moldova. În al doilea rînd, vreau să zic că Ministerul Apărării este una dintre instituțiile cele mai responsabile de informare a publicului din Republica Moldova cu privire la relațiile de cooperare cu NATO. Aș vrea să subliniez că din anul 2010, de cînd sînt numit director a l

Centrului de Informare și Documentare privind NATO, au fost organizate cîteva vizite în cadrul unor unități militare unde au fost invitați și reprezentanți ai societății civile și sub acest aspect s-a realizat dezvoltarea relațiilor între societatea civilă și militari. Totodată, s-au pus în discuție probleme ce țin de relațiile de cooperare cu NATO. Putem să mai vorbim despre vizitele pe care le organizează Ministerul Apărării în cadrul Centrului de Informare și Documentare privind NATO pentru diversele delegații internaționale venite în Republica Moldova. La fel, aici pot menționa concursul de fotografie cu titlul „Armata Națională în fotografie -2010”. Este vorba despre un concurs organizat în parteneriat cu Ministerul Apărării și Ambasada Lituaniei în Republica Moldova. Prin acest fel de activități, care sper să fie o tradiție, se întărește cooperarea dintre Ministerul Apărării și instituția noastră.

- Cum vedeți o armată profesionistă - cu serviciul militar în termen sau doar în bază de contract? Și credeți că este bine să se renunțe la serviciul militar în termen?

- Renunțarea la serviciul militar în termen este o inițiativă din cadrul procesului de reformare a Armatei Naționale care se discută. Dar atunci cînd se discută despre o astfel de reformă, trebuie de atras atenția la alocații financiare foarte serioase. Aici trebuie analizate realitățile Republicii Moldova și de văzut în ce măsură am putea să ne permitem o astfel de reformă.

D i n

punctul meu de vedere, Armata Națională ar trebui să păstreze serviciul militar în termen, pentru că armata educă tinerii, oferă o lecție de viață și totodată există. Părerea mea este că Republica Moldova ar trebui cumva să păstreze serviciul militar în termen.

- Cum vedeți Armata Națională peste cinci ani?

- Sper că în viitor autoritățile Republicii Moldova vor înțelege că țara noastră, ca stat independent, are nevoie de armată profesionistă și vor acorda tot sprijinul necesar, mă refer în special la cel financiar, dar și la manifestarea voinței politice de a susține reformele pe care dorește să le implementeze Armata Națională. În această ordine de idei, sper în următorii cinci ani Armata Națională să devină una profesionistă, să reușească să implementeze reformele inițiate în decursul anilor, pentru că există mai multe strategii și planuri de reformare a Armatei Naționale, dar care, cu regret, nu se bucură de sprijinul politic și nu sînt finanțate suficient. Sper armata să corespundă necesităților Republicii Moldova și să devină capabilă să își asume toate misiunile ce țin de apărarea țării.

**Locotenent major
Inga MIHAILOVA**

Pacifcătorii sînt gata de misiuni

Cronologia războiului de la Nistru

În seara zilei de 1 decembrie este blocat podul de peste Nistru din apropierea satului Gura Bicului. Pe timp de aproximativ 4 luni, de la 10 decembrie 1991 și până în martie 1992 au fost înregistrate 57 de acțiuni criminale ale gardiștilor față de polițiști, în rezultatul cărora și-au pierdut viața 4 lucrători ai poliției, 13 au fost răniți, 40 maltratați. La 13 decembrie 1991, la orele 5 și 30 de minute, are loc primul atac asupra secției de poliție Dubăsari.

Începând cu luna martie evenimentele devin dramatice. La începutul lunii formațiunile paramilitare au început ofensiva asupra sediului poliției din Dubăsari arestând 34 de polițiști. Altă lovitură a fost dată în satul Parcani unde în ziua de 13 martie un detașament de femei, susținut de aproximativ 300 de cazaci au întreprins un atac asupra unității militare a Armatei a 14-a și au capturat armament.

La 14 martie a fost distrus podul de pe Nistru în direcția orașelului Dubăsari. La 15 martie în regiunea satului Coșnița are loc o luptă între gardiștii care au atacat satul și polițiștii aflați în apărare, fiind folosite rachete antigridină.

Factorii de decizie de la Chișinău iau decizia de a crea puncte de comandă în imediata apropiere de zona acțiunilor militare. Se formează punctul de comandă staționat la Holercani, ce prevedea raza de acțiuni centru. De asemenea de la punctul de comandă din orașelul Anenii Noi se coordona conducerea acțiunilor de luptă pe direcția sud.

La 24 martie 1992 situația rămâne încordată. Pe toată linia de apărare de la satul Coșnița și până la orașul Tighina gardiștii și căzăcimea periodic deschideau focul din automate.

Luând în considerație starea de lucruri la punctul de comandă Holercani, este creat un stat major în frunte cu vice-ministrul de interne, de unde se exercita conducerea pe direcția Coșnița-Dorotcaia, Cocieri-Dubăsari.

La 28 martie 1992, președintele țării declară stare excepțională pe teritoriul

țării. Ministerul Afacerilor Interne, Ministerul Securității Naționale urmau ca în interacțiune cu unitățile Armatei Naționale să întreprindă măsuri urgente în vederea lichidării și dezarmării formațiunilor înarmate.

La 14 aprilie 1992 se formează Consiliul Suprem de Securitate într-o componență nouă sub conducerea directă a președintelui.

Începând cu 23 mai, se intensifică acțiunile de luptă din partea formațiunilor paramilitare. Începe agresiunea directă a Armatei a 14-a ruse. În conflict intră o companie a unității staționate în satul Parcani.

La 24 mai 1992 din cetatea Tighina în zona Dubăsarilor sînt trimise 7 mașini blindate. Tot în această zi la Tiraspol decolează locțiitorul comandantului suprem al Forțelor Armate ale C.S.I., generalul Stolearov, care declară că Transnistria și Armata a 14-a reprezintă interesele geopolitice ale Rusiei în această zonă.

În perioada decembrie-martie 1992, în acțiunile de luptă a luat parte efectivul detașamentului de Poliție cu destinație specială și secțiile de poliție din Dubăsari.

De la începutul lunii martie sînt implicați și polițiștii din toate secțiile rionale din partea de centru și nord ale Republicii Moldova, raioanele Cantemir și Cimișlia, cit și batalionul 1 și celelalte batalioane de patrulă și pază din orașul Chișinău, secțiile de poliție din capitală.

De la începutul acestei luni sînt înregistrați și voluntarii care, de obicei, erau din localitățile din imediata apropiere a conflictului sau chiar din acest teritoriu și

o parte din cei care au dorit să participe la apărarea integrității teritoriale în majoritatea lor din raionul Orhei și Căușeni.

Independent acționau grupele organizate de către securitatea națională pe tot perimetrul acțiunilor de luptă, acestia implicându-i în acțiunile lor și pe așa numiții burunduci.

La jumătatea lunii mai erau formate 4 grupe operative, în direcția Chițcani sub comanda colonelului Mămăligă, una la Coșnița sub comanda colonelului Cocuș, a treia la Cocieri comandată de colonelul Petrică și în direcția Tighina - colonelul Carasiov. Marea majoritate a efectivului o constituia rezerviștii mobilizați prin comisariatele militare.

Forțele separatiste, cooperind cu Armata a 14-a rusă, declanșează o operație militară de amploare împotriva secției orașenești de poliție Tighina. Din partea noastră încep să fie utilizate mijloacele din infrastructură și mijloacele de legătură cu destinație militară care au creat posibilitatea de a crea puncte de comandă ale unităților și subunităților pînă la nivel de companie. Ținînd cont că cei care atacau trupele de poliție foloseau tehnică blindată, s-a permis includerea unei unități și a mașinilor de luptă.

La data de 19 august, orele 5:00, forțele rivale integrității Republicii Moldova au desfășurat primul atac folosind tancurile Armatei a 14-a. Experiența ofițerilor care se aflau pe poziții aduc la distrugerea tehnicii inamicului și retragerea acesteia.

La 7 iulie este semnat acordul de la Liman.

La 21 iulie, la Moscova, este semnat un plan de măsuri în vederea încetării conflictului armat în raioanele din zona nistreană și realizării reglementării lui politice. În conformitate cu aceste principii, în aceeași zi este semnată "Convenția

cu privire la principiile reglementării pașnice a conflictului armat din zona nistreană a Republicii Moldova".

*Locotenent-colonel,
doctor Vitalie CIOBANU*

Schimbarea liniei de hotar a Basarabiei de pe Nistru pe Prut (anii '30 ai secolului XIX)

Încercarea premeditată, întreprinsă după anexarea din 1812 de a îngloba deplin și definitiv teritoriul Basarabiei în Imperiul Rus, a inclus și transferarea liniei de hotar de pe Nistru pe Prut. În 1830, la ședința din 13 septembrie a Senatului rus, s-a pus în discuție problema privind schimbarea liniei de hotar de pe Nistru pe Prut și formarea districtelor vamale din Basarabia. Inițiativa aparținea ministrului rus de finanțe și fusese susținută și aprobată de membrii legislativului. Decizia a fost promulgată de împăratul Rusiei, Nikolai I, fiind semnată la 26 septembrie 1830, în Țarskoe Selo.

Responsabil pentru transpunerea ei în fapt a fost desemnat însuși ministrul de finanțe, urmînd să fie ajutat de către ministrul de interne și de guvernatorul Novorusiei.

Tot la ședința din 13 septembrie, Basarabia fusese împărțită în două districte vamale, partea de nord, numită Basarabia de Sus sau Sculeni, care includea teritoriile cuprinse între ținutul Podoliei și ținutul Ismail, în componența căruia fusese inclusă și brigada pazei vamale. Cel de-al doilea district, cel de sud, includea Basarabia de Jos sau Ismailul, cuprinzînd ținutul Ismail pînă la Gurile Dunării și în sus pe limanul Nistrului. Și acest district dispunea de o semibrigadă de pază.

În districtele Basarabiei urma să se instituie mai multe vămă: la nord, punctele vamale Nouasuliță și Sculeni, desemnate drept vămă de categoria I și avînd dreptul de a colecta tarife vamale și pentru mărfurile aduse prin Odesa, dar fără dreptul de a le depozita. Pichetele Lipcani și Leova făceau și ele parte din districtul de nord. În districtul Ismail fusese instituit punctul vamal Ismail, pichetul Reni și pichetul Acherman.

Odată cu instituirea noilor districte urma să se lichideze districtul vamal Dubăsari, punctele vamale Moghiliiov și Dubăsari și punctele vamale Maiak și Parcani, din districtul Odesa.

În regim de urgență, aproape întreg personalul

vamal de pe Nistru a fost transferat la punctele vamale de pe Prut.

La 30 septembrie 1830, personalul vamal al Basarabiei întrunea 112 persoane, dintre care 8 lucrau nemijlocit în cadrul aparatului districtului Sculeni și 6 în cadrul celui de la Ismail. Bugetul privind cheltuielile pentru întreținerea lucrătorilor vamali constituia, în total, 91.820 ruble, alocate pentru salarii, închiriere de apartamente, deplasări.

Punctele vamale și pichetele urmau a fi dislocate în clădiri de stat, în locuințe private (în baza unei înțelegeri cu proprietarii) sau închiriate. Paza era dislocată în edificiile rezervate cordoanelor sanitare militare. În cazul în care exista un număr mic de asemenea edificii sau ele erau insuficient de încăpătoare, puteau fi închiriate case de la localnici. Acolo unde nu existau așezări populate, se săpau bordeie sau se ridicau construcții temporare, mai tirziu urmînd să se construiască și edificii durabile. După ce a fost lichidată linia vamală de pe Nistru, aproape întreg personalul vamal care funcționase pe Nistru a fost în mod prioritar angajat la noile vămă de pe Prut, vechii lucrători fiind declarați din oficiu buni profesioniști sau buni cunoscători ai serviciului vamal.

Paza urma să fie compusă din 6 unități, dintre care 4 amplasate în districtul Sculeni și 2 în Ismail. Pînă la scoaterea liniei vamale de pe Nistru, în Ba-

sarabia fuseseră dislocate 2 unități, după care, din Dubăsari, au mai fost transferate încă 3 unități de pază. Ministrului de finanțe i se atribuisse competența de a numi un comandant al semibrigăzii din Basarabia, care urma să preia conducerea tuturor acestor unități de pază vamală, iar după schimbarea liniei de hotar pe Prut și Dunăre să ocupe postul vacant de comandant al semibrigăzii Ismail.

Linia vamală de pe Nistru trebuia transferată în termen de trei zile de la anunțarea deciziei. Odată cu transferarea liniei vamale, trebuiau distruse și dosarele vamale ce conțineau regulamentele de serviciu privind comerțul dintre Rusia și Basarabia emise la 17 februarie 1825. Vămile din Basarabia, peste 6 săptămîni, iar cele din Ismail și Reni, peste 2 luni de la data transferului, nu mai aveau dreptul să utilizeze vechile prescripții și regulamente privind transferarea mărfurilor prin Basarabia către Rusia și erau obligate să respecte tarifele și regulamentele generale.

La 7 martie 1831, Senatul a mai adoptat o lege cu privire la regulile de tranzit către Principatul Moldovei. Faptul devenise necesar, mai ales în urma schimbării liniei de hotar, deoarece, conform regulamentului din 14 august 1818, marfa transportată din Odesa spre Moldova trecea doar prin vama Dubăsari și Moghiliiov, acestea fiind desființate la 1 martie 1831. Prerogativele acestor puncte vamale urma să le preia vama Sculeni, personalul acesteia trebuind să aplice regulamentul de tranzit, elaborat în anul 1818.

Trecerea punctelor vamale pe linia de hotar de la Prut a însemnat, practic, integrarea provinciei în sistemul economic al Imperiului Rus.

Edificiile carantinei de pe Nistru au fost, totuși, păstrate și îngrijite, preconizîndu-se ca la o eventuală epidemie în Basarabia, vama să fie remutată pe Nistru: din același motiv s-a păstrat și

personalul de rezervă. Legea din 29 martie 1815 prevedea și ea acest lucru, indicînd că, odată cu schimbarea liniei de hotar, puncte de carantină vor trebui, totuși, menținute pentru cazurile de "moli-mă în Moldova și Valahia", sau probabil le era frică de o eventuală trecere la hotarele vechi.

Prin legea din anul 1833, paza vamală urma să-și schimbe denumirea în pază de hotar. Cordo-nul obișnuit urma și el să fie înlocuit cu paza de hotar.

Distanțele între posturile de pază, precum și numărul necesar de lucrători vamali urmau să fie determinate de către șefii de vamă, tot ei asumîndu-și și prerogativele carantinei.

Pe o distanță de 3.210 verste, general-guvernatorul și namestnikul Basarabiei, generalul Vorontov, au decis instituirea a 521 posturi (90 ofițeri, 787 veghetori, 304 străjeri, iar conform unei propuneri suplimentare, 27 ofițeri, 1.674 veghetori, 1.423 străjeri. În total 3.097 funcționari inferiori.

Pentru întreținerea personalului erau necesare 840.000 ruble, plus 380 ruble pentru instalarea pazei. La insistența ministrului de finanțe, aceste sume au fost modificate, statele existente fiind majorate pînă la 30 ofițeri, 2.379 funcționari inferiori 938 veghetori, 1.421 străjeri, 10 grefieri și 10 fierari. Cavaleriștii care urmau să fie angajați în serviciu trebuiau să aibă nu mai puțin de 10 ani vechime de muncă în domeniu.

Schimbarea liniei de hotar de pe Nistru pe Prut a constituit, practic, încadrarea masivă a Basarabiei în cadrul Imperiului Rus, iar în anul 1873, pe timpul guvernatorului rus Nikolai Șebeko (1871-1879), ținutul și-a pierdut definitiv autonomia, devenind provincie rusească.

*Petru COSTIN,
colaborator al Muzeului
Armatei Naționale*

Din inimă de ostaș ... Efim Tarlapan

„... Unii săreau gardul la fete, dar noi, eram vreo patru studenți basarabeni, luam calea, pe scurtătură, la librăria „Drujba” unde se vindeau cărți românești. Și de acolo am luat o carte de lux cu opera lui Mihai Eminescu și cu cartea aceea în raniță am mers toată Ungaria”.

**Efim Tarlapan, scriitor,
membru al Uniunii Scriitorilor din Republica Moldova,
membru al Uniunii Scriitorilor din România, membru de onoare al Uniunii
epigramiştilor din România.**

- Domnule Tarlapan, dumneavoastră v-ați născut într-o zi de miercuri, 17 mai 1944. La armată ați mers tot într-o zi de miercuri?

- Întîi și întîi vreau să zic că mare ghinionist am fost eu cu armata. Pînă la venirea mea la universitate, exista catedra și studenții nu erau luați la armată. Am venit eu la Universitatea de Stat din Moldova și, din anul doi, a venit ordin din nou să fie luați studenții la armată, pe trei ani. Și mare comedie, numai am venit din armată și s-a înființat din nou catedra militară și am mai făcut trei luni de aplicații, prin pîrloagele de la Tarutino. Cît despre în ce zi a săptămîinii am plecat la armată, nu îmi mai amintesc, dar s-a întîmplat în anul 1963, 10 noiembrie. Dar nici nu conta, pentru că am început să număr zilele abia după primele muștrului în armată (rîde).

- Unde ați primit repartitie pentru îndeplinirea serviciului militar în termen?

- Întîi ne-au dus pe toți la Bălți și de acolo - la Cernăuți, unde am urmat 7 luni de școală pentru sergenți, la artileria reactivă, aceasta ar fi „Katiușa”. Am fost artilerist, dar de elită, pentru că „katiuşarii” se considerau mai sus decît tunarii aceştia obișnuiți. Dar să vedeți cum m-au distribuit la acest gen de armă - după greutate. M-au pus pe cîntar cînd treceam comisia medico-militară și dacă nu treceam de 75 kilograme, nu mă luau la artileria reactivă. Eu aveam cu un kg mai mult și înălțimea 1.72 m. Iar aceştia mai josuți erau luați la tancuri. Nu regret ceea ce am avut în fiecare zi în Cernăuți, pentru că am avut școală, am avut muștruluală. Dar regret că în vara anului 1964, după ce am absolvit această școală de sergenți, am fost repartizat și dus în Ungaria, unde se făcea armată adevărată, cu cureaua încinsă. Cînd am ajuns în unitate, comandantul era unul Tipinihin, burduhos de 1.40m, așa și ne-a spus, că vom sta cu cureaua încinsă pînă la sfîrșitul serviciului militar. Atunci se făceau 10 ani de la revoluție și ungurii mai erau probabil speriați, pentru că s-au întîmplat lucruri extraordinare în 1956 pentru Ungaria. Chiar cînd ieșeam în oraș mai clandestin și încercam să aflăm ceva de la unguri, fugeau de noi. Iar seara, pe la 18:00, se închideau toate ușile în orașul acela.

În Ungaria, am fost comandant de grupă și să vă zic o situație amuzantă legată de cîteva nume. Deci, eu - Tarlapan, iar alt comandant de grupă în plutonul nostru era unul Jivodeorov, iar comandantul plutonului se numea Kostoglodov. Și camarazii din celelalte plutoane ziceau ce fel de pluton de execuție este acesta, uite, unul „îngHITE OASE”, celălalt „JUPOAIE”, dar și Tarlapan uite ce nume. Se temeau toți de noi.

- Ce amintiri mai păstrați din perioada cînd îndeplineați serviciul militar în

termen?

- Îmi amintesc undeva într-un dialog, Ion Druță a fost întrebat de ce nu a scris despre armată. Și el a răspuns că nu o să scrie niciodată. Eu o să scriu despre armată, dacă reușesc. Undeva chiar am și un titlu - „Între platon și pluton”. Acest capitol va intra în cartea mea de memorii. Mi s-au întîmplat lucruri mai puțin vesele în armată, doar că eu, așa fiind construit de la natură, vedeam lucrurile mai comice.

- Împărtășiți-vă, vă rog, cu o situație hazlie din viața cazarmă pe care ați trăit-o.

- S-a început la Cernăuți, unde am fost aduși în noiembrie și auzisem noi că orașul este foarte frumos. Dar, bineînțeles că trebuie să-l vezi ca turist, nu ca soldat sovietic, pentru că așa nu-l vezi. Noaptea am ajuns în gară și pe străzile cele mai lăturalnice și întunecoase am fost duși în unitate. Așa au găsit ei o cale că nu am văzut nimic interesant din construcția orașului și locuitorime. Și abia în 23 februarie, de ziua armatei sovietice, mi s-a dat permisie și atunci am văzut prima dată, așa „pe așezate”, Cernăuțul, un oraș foarte frumos. Și învechindu-ne în militarie, nu mai așteptam noi permisie, ci mai des săreau gardul. Unii săreau gardul la fete, dar noi, eram vreo patru studenți basarabeni, luam calea, pe scurtătură, la librăria „Drujba” unde se vindeau cărți românești. Și de acolo am luat o carte de lux cu opera lui Mihai Eminescu și cu cartea aceea în raniță am mers toată Ungaria. În Ungaria, ofițerii veneau cu tot cu soții. Și soldații le cam dădeau ocheade. Și, îmi amintesc, odată am oprit o soție foarte frumoasă a unui ofițer și i-am citit din Eminescu, fără să îi traduc. Și știți că a înțeles totul! O muzicalitate la Eminescu, un fel de aranjament al versului care este universal, este pe înțelesul multora. Era vorba despre poezia „Pe lîngă plopii fără soț”. Atît i-am arătat că este vorba despre plopi, pentru că erau cîțiva

în apropiere. Sigur că m-a costat, pentru că soțul femeii m-a luat la ochi și atunci cînd pleca el la aplicații, plecam și eu cu el. Și deja citeam cărțile pe la poligon.

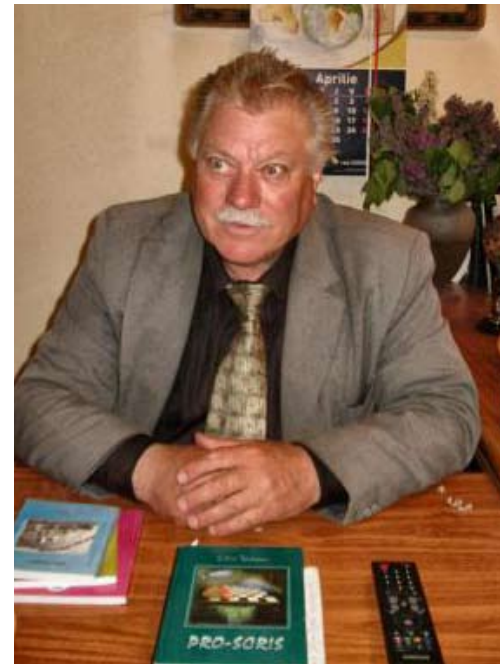
- Cizmele soldațești v-au fost pe măsura?

- Cînd am absolvit școala de comandanți inferiori d i n

Cernăuți, în ajun de plecare în Ungaria, ne-au dat un altfel de haine și de încălțăminte. Ne-au dat cizme noi-nouțe din piele. Iar eu aveam un unchi la vreo 30 km de Cernăuți pe care l-am vizitat și pentru că vroiam să mă laud cu cizmele. Și, am scăpat autobuzul, dar a doua zi trebuia să plec în Ungaria. Norocul meu că vărul Nicolai avea o bicicletă și pînă la șoseaua principală, undeva vreo 15 km, cînd pe jos, cînd cu bicicleta. Cînd m-a scos la drumul mare, pe la ora 22:00, au început să mă

roadă cizmele acelea noi și pe la jumătate de drum le-am scos, le-am pus pe umăr și înainte. Marele meu noroc, că pe la ora 23:00, m-a ajuns din urmă o mașină și m-a luat acela cînd m-a văzut desculț. I s-o fi făcut milă de mine. Și cînd a bătut ora doisprezece, eu, cu cizmele pe umăr, intram în cazarmă. Și regret că nu am întîrziat, pentru că așa aș fi scăpat de Ungaria. Deși, părerea mea e că băieții trebuie să facă măcar un an de armată. Pe vremuri, cînd contactam cu reprezentanți ai diferitor popoare, pentru un filolog, era o mare bogăție. Iar acum, vreau să zic, mai avînd întîlniri prin unitățile noastre militare, este o mare bucurie să văd că, obligatoriu, se vorbește în limba română.

- Domnule Tarlapan, v-a așteptat cineva de la armată?

- Eu, înainte de armată, într-o expediție folclorică, am întîlnit o fată. Era vară. Și mi-au plăcut tare ochii ei.

- Ce culoare aveau ochii ei?

- Albaștri, dar nu există culoare albastră ca ochii ei. Timp de trei ani, aproape zilnic, fata asta mi-a scris scrisori, încît se mirau acei căsătoriți că nu primeau ei cîte primeam eu. Iată că vin eu de la armată și peste o lună, fata mea se căsătorește cu un șofer și mă lasă cu un teanc de scrisori și cu multe amintiri. Dar eu, ca răsplată pentru cei trei ani de corespondență, am îndrumat-o în alegerea și admiterea la Universitatea de Stat, la filologie.

- Cînd ați venit la armată, deja aveați dragostea pentru poezie înfiripată în suflet. Dar în cazarmă ați scris vreo poezie?

- Eu m-am afirmat ca scriitor după armată. Pînă atunci chiar nici nu publicasem nimic. În armată mă includeam în activitățile artistice. Și la un moment dat m-am prins că compun „ceastușe” în rusește, așa de bine deja deprinsesem limba rusă și acestea erau cîntate în scenă. Le compuneam și sunau frumos în rusește. Îmi aduc aminte că aveam în grupă un ostaș cam leneș și neascultător din Voronej și i-am scris așa : „Molodoi soldat Bucleev/ avtomat za mușcu bral/ i votknul evo v vedro s maslom / obiasnil, cito smazîval”. Ei, sună frumos. Și uite că se cîntau strigăturile acestea ale mele în scenă și poate că m-au și încurajat aceste momente. Dar afirmarea a venit după armată.

- Ați reflectat tema militară în vreo poezie?

- Numai în cîteva dialoguri, nu ca literatură. Am o carte de dialoguri care se numește „Scriitorul întrebat”, cu vreo 20 de scriitori și ziariști, care este în calculator și adun bani ca să o editez. Acolo am niște meditații despre armată.

- Care este mesajul dumneavoastră pentru militarii Armatei Naționale?

- Să fie mereu pace și să ia de la armată tot ce le adaugă la caracterul lor, ceea ce îi face bărbați, că le va prinde foarte bine pe urmă. Căci este mare deosebire între cei care au făcut armata și cei care nu, mă conduc chiar după cei de vîrsta mea. Noi ne descurcăm mai bine în situații complicate. Și cu totul altfel arată aceștia care au trecut cazarma. După armată, cînd a trebuit să urmez și cursurile de la catedra militară, mă uitam la cei cu patru ani mai tineri ca noi care, chiar după acele două luni de cursuri pe pîrloagele de la sudul republicii, erau altfel. Eu am un aforism de revelion care sună așa : ”Fie ca la hotarul țării să fie ca la hotarul anilor - numai cu împușcături de șampanie” ... și să le împuște pe toate militarii noștri.

Locotenent major Inga MIHAILOVA

Particularitățile individuale ale militarului

Personalitatea constituie totalitatea însușirilor și funcțiilor fiziologice esențiale ale omului, care se află într-o unitate indisolubilă. O parte componentă a personalității sînt și particularitățile psihologice individuale. Fiecare militar se deosebește întru totul de un alt militar prin orientare, temperament, caracter, aptitudini, ceea ce formează în ansamblu particularitățile psihice individuale.

Orientarea reprezintă aspirația personală, scopurile pe care și le stabilește militarul. Fiecare militar este orientat spre atingerea scopurilor înaintate și astfel în dependență de ele își planifică și propriile acțiuni. Comandanții de toate categoriile, cunoscînd orientarea militarului, pot prognoza comportamentul lui în diferite situații. Este binevenit de a forma la militar din start o orientare socială, printr-o atitudine conștiințioasă față de îndeplinirea serviciului militar, abilitățile de învingere a dificultăților ce pot să apară pe parcursul îndeplinirii serviciului militar. Orientarea socială are ca scop direct întărirea disciplinei militare care reprezintă unul din factorii cheie în obținerea succesului.

Esența socială a personalității militarilor este exprimată în mod deosebit prin necesitatea de comunicare, comunicarea activă și binevoitoare a unui militar cu alt militar. Astfel apar relații de prietenie, interese comune, opinii și atitudini similare. Stabilirea legăturilor de prietenie, camaraderie în noul mediu militar va contribui la formarea unei atmosfere moral - psihologice sănătoase și sporirea nivelului coeziunii grupale. Comandanții de toate categoriile trebuie să influențeze cu pricepere asupra relațiilor tînrului militar cu camarazii și să le dirijeze în conformitate cu cerințele regulamentare.

Temperamentul reprezintă a altă particularitate individuală, prin care un militar se deosebește de alt militar. Temperamentul se exteriorizează prin putere, viteză și ritmul activității omului, prin dinamica vorbirii, mimică și mai ales prin manifestarea simțului. Fiecare tip de temperament (clasificat după autorul Pavlov) se manifestă prin anumite caracteristici psihologice:

Colericul este dezechilibrat, nu se poate reține, are reacție rapidă, mimică și gesturi vioaie; tip activ, care se excită ușor și repede, intrînd ușor în contact cu cei din jur; fără dificultăți prea mari se adaptează la noile condiții de viață; incluzîndu-se în lucru, la început manifestă un activism considerabil, iar apoi repede pierde interesul; nu-i plac acțiunile line, ritmul lent și liniștit, are mișcări energice, bruște; materialul îl însușește repede, este isteț, vorbește repede;

! Esența socială a personalității militarilor este exprimată în mod deosebit prin necesitatea de comunicare, comunicarea activă și binevoitoare a unui militar cu alt militar.

se supără repede și este bănuitor, dar supărarea îi trece la moment. Persoana cu tipul de temperament coleric trebuie ținută în permanență sub control, în situații de conflict, ea este predispusă la acțiuni negative puternice. De aceea, în asemenea situații trebuie de orientat atenția militarului asupra altor tipuri de activități pînă se va liniști, iar apoi influențat în direcția necesară.

Sangvinicul este vioi, ager, capabil să se stăpînească pe sine; în relații cu alții este binevoitor, nu este supărăcios; reacționează prompt la observații, se adaptează cu ușurință la situațiile noi; preferă lucrul activ, nu-i place monotonie; materialul îl însușește repede, dar nu profund, dacă pentru aceasta nu sînt motive speciale; sentimentele sînt trecătoare, ușor trece de la starea de satisfacție la cea de insatisfacție; în condiții dificile este vioi, încrezut în sine și influențează pozitiv asupra camarazilor, ridică dispoziția lor. De la persoana cu tip de temperament sangvinic trebuie permanent de

cerut acuratețe și perseverență, în orice activitate de a finisa lucrul început, pătrunderea în esența sarcinii executate. Poate să însușească cu succes specialitatea de ochitor, conducător al mașinii de luptă.

Flegmaticul este echilibrat, puțin ager, liniștit, slab se manifestă; mult chibzuiește asupra acțiunii pe care o va executa, manifestă nehotărîre cînd apar greutăți în noile condiții de viață; manifestă consecvență și răbdare, are o atenție stabilă; manifestă autocontrolul, însușește repede situația, se stăpînește pe sine, este prudent, însușește bine materialul; este încetinit ritmul proceselor psihice; îndeplinind sarcina, se gîndește mult timp, mult chibzuiește cum s-o îndeplinească, dar luînd hotărîrea, o îndeplinește liniștit și treptat; are o capacitate de lucru înaltă, dar de la un lucru la altul trece cu greu. Acestor militari trebuie să li se explice detaliat sarcinile, să li se amintească de termenele executării misiunii, ar trebui să se atragă o atenție deosebită la înlăturarea moliciunii și indiferenței. Acești militari pot fi buni specialiști ca lunetiști, operatori, radiști.

Melancolicul este închis în sine, dă dovadă de prea puțină inițiativă; este predispus la amintiri triste, se adaptează cu greu la noul mediu; reacționează bolnăvicios la greutăți care îi par mult mai mari decît sînt ele de fapt; orice influențare puternică îl face să se zăpăcească, îl scoate din echilibru; nimerind în noi condiții stresante se pierde repede, permanent vede și

asteaptă doar numai rezultate rele, este periculos; în condiții liniștite se simte bine și rezolvă cu succes sarcinile puse; organele de simț sînt bine dezvoltate, ceea ce îi permit să execute un lucru fin; se deprinde greu cu ordinea militară, re trăiește dureros chiar și insuccesele neimportante. Persoanele cu tip de temperament melancolic trebuie stimulați mai des pentru sîrguință. Să li se explice mai detaliat sarcinile puse în

! Atitudinea militarului față de propria persoană este determinată de astfel de trăsături de caracter precum sînt modestia, spiritul autocritic, simțul demnității personale, de asemenea, de calitățile negative, ca aroganța, egoismul, anxietatea.

fața lor. Să prietenească cu militari de alt tip de temperament (de exemplu – sangvinic). Pot să devină buni radiști, tehnicieni.

O altă particularitate psihologică individuală a militarului este caracterul. Caracterul prezintă totalitatea calităților sociale, care determină comportamentul persoanei și atitudinea ei față de totul ce o înconjoară, față de lucrul pe care îl îndeplinește, față de alte persoane, față de sine. Caracterul este latura principală care determină personalitatea. Caracterul militarului este format din mai multe trăsături, care sînt

comune cu caracterul altui militar. Toate aceste trăsături ar putea fi clasificate în trăsăturile de caracter prin care se manifestă atitudinea față de muncă, față de serviciul militar, atitudinea militarului față de alte persoane, atitudinea militarului față de sine.

După atitudinea față de activitatea militarului avem atitudine conștiințioasă față de serviciul militar. Acestor persoane le place să muncească, sînt disciplinate, insistente, au spirit de inițiativă, sînt exigente și cumpătate. Este mai complicată educarea militarilor ce au caracter inactiv, deoarece la ei predomină lenea, parazitismul. În aceste cazuri, rezultatul necesar se obține prin exigența sporită a comandanților și blamarea severă a comportamentului acestor militari în colectivele militare. Atitudinea militarului față de alte persoane, inclusiv față de comandanți, se manifestă prin următoarele trăsături: comunicabilitate, sinceritate, finețe sufletească, respect față de camarazi, politețe sau invers – atitudine brutală, închidere în sine, insensibilitate. Militarul comunicabil se include repede în viața colectivului militar, găsește cu ușurință limbă comună cu camarazii, ceea ce îi ajută să învingă mai ușor greutățile serviciului militar. O atenție mai mare necesită militarii închiși în sine. În colectiv cu ei, de regulă, se comportă cu precauție. Aici este important, în primul rînd, să se elucideze cauza. Această cauză poate fi regăsită în familie sau mediul în care a crescut și a fost educat militarul. Treptat această trăsătură de caracter dispăre și acești militari cu timpul se includ în viața colectivului militar al subunității.

Atitudinea militarului față de propria persoană este determinată de astfel de trăsături de caracter precum sînt modestia, spiritul autocritic, simțul demnității personale, de asemenea, de calitățile negative, ca aroganța, egoismul, anxietatea. Acestea mărturisesc despre gradul de conștientizare de către militari a poziției lor în colectivele de militari, obligațiunile față de colectiv. Iar aprecierea propriei personalități, a locului militarului în colectivul de camarazi este criteriul esențial al utilității publice a persoanei. Într-adevăr, cu cît mai mult se prețuiește omul pe sine, cu atît el are mai multă aroganță, înfundare, egoism, atitudine de ignorare a oamenilor, obligațiunilor proprii. La acest militar se poate dezvolta un caracter egoist. Militarii care au un astfel de caracter trebuie să fie permanent sub controlul întregului colectiv de militari și să pună accentul intens pe lucrul educativ.

O altă latură importantă a personalității militarului este aptitudinea. Aptitudinea prezintă înclinațiile individuale ale militarului care se determină prin succesul obținut într-un anumit gen de activitate. Cunoașterea și evidența lor dau posibilitate de a determina folosirea cît mai rațională a subalternilor la îndeplinirea misiunilor primite. Militarii adeseori sînt repartizați în dependență de specialitățile pe care le au și nivelul cunoștințelor, conducători auto, bucătari, transmisioniști, muzicieni. Tipul de aptitudini este diferit și ele trebuie dezvoltate mereu pe parcursul îndeplinirii serviciului militar. Una din condițiile necesare este dezvoltarea dragostei față de specialitatea sa, dezvoltarea insistenței necesare în atingerea scopurilor înaintate, înțelegerea răspunderii pe care o are fiecare militar în timpul îndeplinirii unei misiuni. Trebuie de acordat atenție deosebită și asupra dezvoltării aptitudinilor intelectuale și tehnice care joacă un rol semnificativ pentru disponibilitatea de luptă.

Comandanții de toate categoriile, locțiitorul pe lucrul educativ, sociolog-psiholog trebuie să cunoască particularitățile individuale ale subalternilor, astfel își va putea planifica și organiza la un nivel înalt activitatea întru menținerea unui climat moral-psihologic sănătos și inclusiv disciplina în colectivele militare.

**Locotenent Lilia VRABIE,
sociolog-psiholog, Batalionul 22
Menținere a Păcii**

Revelație

Andrei ANDRONACHE

Scrisoare iubitei

Aș vrea să aștern pe această filă câteva gânduri pe care vreau să ți le destăinui. Am să încep cu aceea că pentru mine ești fata cu multe din calitățile pe care doream să le găsec la iubita mea și pe care nu le-am întâlnit pînă acum la altcineva. Cu nimeni nu m-am simțit așa cum mă simt cu tine, căci doar atunci cînd sînt cu tine pot să vorbesc prin mintea și inima mea, să-mi exprim gândurile și sentimentele pentru tine. Tu faci ca zilele și nopțile să mă gîndesc doar la tine și să nu văd pe altcineva în afară de tine. M-ai făcut să vreau să mă schimb, ceea ce nu aș fi permis nimănui să o facă. Tu ești acea ființă pentru care sufeream și pentru care mi-aș fi permis să plîng atunci cînd simțeam că aș putea să te pierd.

Dar ce este lacrima?! Ea nu este numai un cuvînt ce sună diferit de celelalte și la auzul căruia ți se mișcă sufletul, dar și ascunde o semnificație deosebită ce nu poate fi redată prin cuvinte. Aș vrea ca lacrimile ce s-au unit de pe fețele noastre să ne inspire optimismul și să ne ofere încredere în forțele proprii, altfel spus să avem parte numai de lacrimi fericite create de dragostea ce ne leagă și ne ține împreună.

Fie ca această dragoste, dacă se va ciocni cu destinul care poate ne-a pregătît altceva, să ne dea putere să alegem drumul corect, să nu avem păreri de rău, dar o dorință mai mare de a trăi mai departe rămînînd cu amintirile frumoase care să ne poarte noroc.

Astfel închei cu gîndul că nu doresc să fii ideală, pentru că nici eu nu sînt, dar fiind împreună să încercăm să formăm o pereche care aspiră spre perfecțiune, care să nu privească piedicile ca pe niște obstacole, dar ca pe niște posibilități care ne sînt oferite, ca la depășirea lor, relația noastră să fie mai puternică.

Cu mult drag, dor și sinceritate,
iubitul tău

Maior Vitalie BUNDUCHI

* * *

Eu mă cufund în faima nopții
Și mintea mea e apă lină
Care mă duce-n fluxul sorții
La visul meu ce mă alină.

În universul cel dorit
Trăiesc a doua viață.
Acolo cad în infinit
Pînă mîine dimineață.

Ah, vîntul visului adie,
Firul s-a rupt și nu mă ține.
Tot mai departe-i lumea vie -
M-afund în vis, căci vremea-i vine.

Alunec... și dispar în beznă,
Te simt acum în preajma mea.
Sufierea ta, mi-e moale pernă,
Îți simt atingerea, abia.

Lăuntrică simt apăsare,
De parcă sufletul s-a strîns
Și chinul este așteptarea
Al pasiunii foc aprins.

Ador atingerea ușoară
A degetelor tale, fină
Ce mă smintește, mă-nfioară
Ca și privirea ta senină.

Vom fi uitați de-acest pămînt
Făcîndu-ne vapori de apă,
Vom fi suflarea unui vînt,
Topindu-ne unul în altul

Visez și întrînsu-mi văd speranța
Și cred că el mi-e soarta
A unei dragoste balanța
Ce ne-a legănat vreodată

Și unde-i totuși cel hotăr
Că-i vis, ... realitate?
Căci unii spun: iubirea-i dar
Al vieții blestamate.

Ecaterina FRUNZĂ

Orice-ai fi ...
voi fi cu tine

Atunci, eu aș fi sare,
De te-ai preface-n mare,
Eu aș fi o petală,
De tu vei fi o floare.

De te-ai preface-n cer,
Eu aș fi o stea,
De tu vei fi un zeu,
Aș fi zeița ta.

De tu vei fi izvor,
Eu – apă cristalină,
De tu vei fi un soare,
Eu – rază de lumină.

Eu m-aș preface-n frunză,
De tu vei fi un ram,
Ca o viață-ntreagă
Alături să te am.

Și, de iubirea noastră
E de la Dumnezeu,
Atunci vei ști și tu,
Atunci voi ști și eu.

Căsuța redacției

La mulți ani pentru militarii Batalionului de Gardă care-și omagiază zilele de naștere în a doua decadă a lunii februarie! Felicitări pentru maiorul Vladimir ROMAN, locotenentul major Ion ZUBCOV, locotenentul Nicolai CRAVEȚ, plutonierul adjutant Petru GURĂU, plutonierul major Nicolae COȘERI, plutonierul Irina ȘAPTEFRĂȚI, sergenții Tatiana TAMAZLÎCARU și Natalia SMEN-TANCA . Să vă fie viața plină cu clipe de bucurie și cu împliniri frumoase.

Cu respect,
colectivul Batalionului de Gardă

Sănătate, urcușuri în carieră și fericire în viața personală domnului plutonier Vitalie SMÎNȚI-NA, Batalionul cu Destinație Specială. Să se adauge chibzuință și har în viața dvs. și în fața să aveți nu-mai bucurii.

Din partea colectivului Batalionului cu Destinație Specială „Fulger”

Eugen TOMUZ, student al Academiei Militare „Alexandru cel Bun”, plutonul 21, compania 2

Casa cu pereții de lut

Un stejar înalt cu o coroană în ramuri uscate și ruginite de timp îmbrățișează parcă dorind să protejeze o casă bătrînească cu pereții de lut pe care ici-colo puteai să mai zărești cîte o pată de var care însă gălbenise în timp. Ferestrele mici de mărime prindeau pe ele cîteva cioburi de sticlă printre care sufla vîntul care de la o vreme încoace era unica gazdă a casei. Cîteva tufe de pelin crescuseră între crăpăturile pragului care demult nu mai simțise pas de om. Copiii o evitau ori de cîte ori treceau pe lîngă ea. Îi cam speria pustietatea ce sălășluia în acea casă pe care cîteva dintre ei o bănuiau că ascund unele strășnicii. Mulți dintre săteni, chiar mai în vîrstă, nu cunosc nimic despre stăpînii ei. Unii, cică, au auzit

că cu cîteva ani în urmă aici trăia o bătrînică care își pierduse soțul și ambii fii pe front. Bătrîna îi aștepta mereu și nu-și permitea nici o clipă să-i creadă morți, căci i se spuse precis că sînt pierduți fără urmă și știa că de la o zi la alta au să vină numaidecît toți trei acasă. Iarnă, vară, noapte, zi. Portița din nuiiele de salcîm și ușa erau mereu deschise, înadins în așteptarea dragilor ei.

Cineva zice că ar fi văzut-o de mai multe ori și tot de atîtea ori ședea sprijinită în stîlpul de la poartă cu o basma albă în mîină, pierzîndu-și ochii obosiți undeva în zare. Dar de tot atîția ani cîți trecuse atunci, nimeni nu o mai văzuse și nu mai știau nimic despre ea. Unii zic că într-o bună zi fiii și bărba-

tul ar fi venit acasă și ar fi luat-o cu ei la locul unde se așezaseră cu traiul după război. Alții zic că s-ar fi pornit înaintea lor, simțînd că nu mai are timp să aștepte. Alții zic că Dumnezeu a luat-o la El împreună cu dragii ei care, totuși, au căzut morți pe front chiar la prima lor bătălie cu dușmanul. Dar, în realitate, adevărul este necunoscut. Casa cu pereții de lut a rămas însă să continue misiunea bătrînei sale, cu ușa și poarta mereu deschise prin care poate, cîndva, vor intra stăpînii ei multășteptați.

Timpul trece, anii se duc și ea mereu așteaptă, îmbrățișată de înaltul stejar cu ramuri ruginite de timp. Poate au să vină ...

Maria GLAVA,
Liceul „Mihail Kogălniceanu” , clasa a 3-a „A”

Zîmbetul

Zîmbetul înseamnă viață. Iată-ți dau eu o povață: Hai cu toții să zîmbim, Viața vesel s-o trăim!	Zîmbetul trezește viața, El îndepărtează ceața, Dacă noi nu vom zîmbi, Ceață încă va mai fi.

Ion FRIPTU

Lupii mării

De pe sute de catarge ce treceau prin Dardanele
Mîndru fluturau în zare steagurile țării mele.

Galioanele Moldovei, navigînd spre Gibraltar
Dau onoruri marțiale, slăvind farul lui Ștefan.

Printre sarturi, școte, straie răsună miraculos
Doina vîntului prielnic, șoapta valului spumos.

Stropi sărați uscau pe buze soarele dogorîtor,
Navigau pe mare liberi, ca un peșcăruș în zbor.

Întorcîndu-se în țară, aducînd corăbii grele,
Le priveau invidioase malurile Dardanele.

Prin furtuni și naufragii, depășind furia mării
Obosiți, veneau acasă Lupii mării – faima țării.